

2nd

INTERNATIONAL EMI

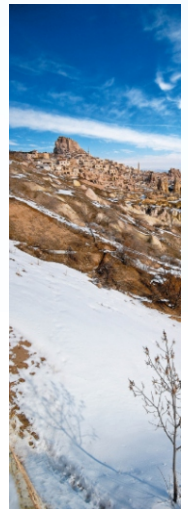
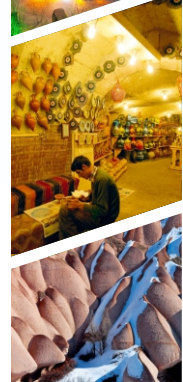
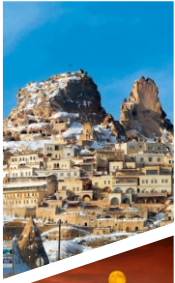
ENTREPRENEURSHIP & SOCIAL SCIENCES CONGRESS

9-11 November 2018 - Nevşehir/TURKEY

GAPPADOCIA

www.emissc.org

FULL TEXT BOOK

**2. International EMI
Entrepreneurship and Social Sciences
Congress**

FULL TEXT E-BOOK

09-11 November 2018 - CAPPADOCIA

Editors:

**Prof. Dr. Himmet KARADAL
Ahmet Tuncay ERDEM
Inst. Menekşe ŞAHİN KARADAL**

Edited by:

Dilkur Academy

ISBN: 978 – 605 – 81563 – 2 – 6

PRESENTATION

Cyprus Social Sciences University, Nisantasi University, Osmaniye Korkut Ata University, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University and Dilkur Academy served as the vehicle of dissemination for a showpiece of arts and articles at the **2nd International EMI Entrepreneurship and Social Science Conference (EMISSC 2018 Cappadocia)** that was held in the City of Nevşehir on November 09–11, 2018. EMISSC 2018 and forth coming meetings aim to provide a platform for discussing the issues, challenges, opportunities and findings of **Entrepreneurship and Social Science** research. The organizing committee with feedback from the Division Chairs and the members of the **scientific committee** foresaw an opportunity and research gap in the conference theme, that pitches for pressing issues in the business world. We hope that EMISSC 2018 and forth coming meetings will push the boundaries of what business schools do, and how we can better connect with the social sciences.

It is a great privilege for us to present the proceedings of EMISSC 2018 Cappadocia to the authors and delegates of the event. We hope that you will find it useful, exciting and inspiring. The number of submitted manuscripts was New Zealand, Canada, England, Kyrgyzstan, Kazakhstan, Pakistan, Saudi Arabia, Jordan, Macedonia, Romania, Slovakia, Kosovo and TRNC. Alas, several manuscripts from prestigious institutions could not be accepted due to the reviewing outcomes and our capacity constraints. The 3□day long event gathered close to 370 national and international attendees to enliven a constellation of contributions. Keynote lectures by renowned colleagues (Prof. Dr. **Şevki ÖZGENER**, Prof. Dr. **Mehmet BARCA**, Prof. Dr. **Cem TANOVA**, Assoc. Prof. Dr. **Murat YALÇINTAŞ**, Assoc. Prof. Dr. **Dababrata CHOWDHURY**, Assoc. Prof. Dr. **Elira TURDUBAEVA**, Dr. **A. Mohammed ABUBAKAR**, Dr. **Dumitru GOLDBACH**), 20 awards were issued to distinguished papers, and a total of **235 oral presentations** and **40 arts exhibitions**. On the day of completion of this journey, we are delighted with a **high level of satisfaction** and aspiration.

It is important to offer our sincere thanks and gratitude to a range of organizations and individuals, without whom this year's conference would not take place. We would like to **thank all the conference delegates, the Track Chairs, the reviewers and the staffs at Cyprus Social Sciences University and Nevşehir Hacı Bektaş Veli University for their efforts**. This conference would have not materialized without the efforts of the contributing **authors for sharing the fruit of their research and the reviewers for scrutinizing**, despite their busy schedules. We also thank **our members and colleagues who accepted the duty to participate in the Scientific Committee** and for their valuable help in the screening, selecting, and recommending best contributions.

Prof. Dr. Himmet KARADAL
Chairman of EMI Congress

A Special Thanks To...

Prof. Dr. Ahmet Cevat ACAR, President of TÜBA

Prof. Dr. Tayyip Sabri ERDİL, Deputy Minister, Republic of Turkey Ministry of Foreign Affairs

Prof. Dr. Mustafa TÜMER, Rector, Cyprus University of Social Sciences

Prof. Dr. Esra HATİPOĞLU, Rector, Nişantaşı University

Prof. Dr. Ünal AY, Rector, Çağ University

Prof. Dr. Abdurrahman EREN, Rector, Haliç University

Prof. Dr. Hasan Ali KARASAR, Rector, Kapadokya University

Prof. Dr. Uğur ÖZGÖKER, Rector, Cyprus American University TRNC

Prof. Dr. Murat TÜRK, Rector, Osmaniye Korkut Ata University

Prof. Dr. Sedat MURAT, Vice Rector, İstanbul University

Prof. Dr. Asım SALDAMLI, Vice Rector, Nişantaşı University

Prof. Dr. Cem TANOVA, Vice Rector, Eastern Mediterranean University TRNC

Prof. Dr. Ahmet AY, Dean, Selçuk University

Prof. Dr. Hasan KILIÇ, Dean, Eastern Mediterranean University TRNC

Prof. Dr. Okan Veli ŞAFAKLI, Dean, European University of Lefke TRNC

Prof. Dr. Şule AYDIN, Dean, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University

Prof. Dr. Yavuz DEMİREL, Dean, Kastamonu University

Prof. Dr. H. Mustafa PAKSOY, Dean, Gazi Antep University

Prof. Dr. Dursun BİNGÖL, Dean, Turkish Aeronautical Association University

Prof. Dr. Muhsin HALİS, Dean, Bolu Abant İzzet Baysal University

Prof. Dr. Halim KAZAN, İstanbul University

Prof. Dr. Şevki ÖZGENER, Hacı Bektaş Veli University

Prof. Dr. Osman KARATEPE, Eastern Mediterranean University

Prof. Dr. Cemile ÇELİK, Mersin University

Prof. Dr. Akın MARŞAP, İstanbul Aydın University

Prof. Dr. Hüseyin ARASLI, Eastern Mediterranean University TRNC

Prof. Dr. Levent ALTINAY, Oxford Brookes University, UK

Prof. Dr. Hasan TUTAR, Sakarya University

Prof. Dr. Sezer AKARCALI, Ankara University

Prof. Dr. Enver AYDOĞAN, Gazi University

Prof. Dr. Alaybey KAROĞLU, Gazi University

Prof. Dr. Erdoğan EKİZ, King Abdülaziz University, Saudi Arabia

Prof. Dr. Fevzi OKUMUS, University of Central Florida Orlando

Prof. Dr. Cihan COBANOGLU, University of South Florida Sarasota-Manatee

Prof. Dr. Ahmet ERGÜLEN, Necmettin Erbakan University

Prof. Dr. Mustafa Fedai ÇAVUŞ, Osmaniye Korkut Ata University

Prof. Dr. Mehmet MARANGOZ, Muğla Sıtkı Koçman University

Prof. Dr. Asım YAPICI, Çukurova University

Prof. Dr. Ali Argun KARACABEY, Altınbaş University

Prof. Dr. Serap İNCAZ, Nişantaşı University

Prof. Dr. Azmi YALÇIN, Çukurova University

Prof. Dr. Doğan Nadi LEBLEBİCİ, Hacettepe University

Assoc. Prof. Dr. Onur KÖKSAL, Selçuk University

ADVISORY BOARD

Prof. Dr. Ahmet Cevat ACAR, President of TÜBA

Prof. Dr. Mustafa TÜMER, Rector, Cyprus Social Sciences University TRNC

Prof. Dr. Esra HATİPOĞLU, Rector, Nişantaşı University

Prof. Dr. Ünal AY, Rector, Çağ University

Prof. Dr. Abdurrahman EREN, Rector, Haliç University

Prof. Dr. Hasan Ali KARASAR, Rector, Kapadokya University

Prof. Dr. Murat TÜRK, Rector, Osmaniye Korkut Ata University

Prof. Dr. Uğur ÖZGÖKER, Rector, Cyprus American University TRNC

Prof. Dr. Cem TANOVA, Vice Rector, Eastern Mediterranean University TRNC

Prof. Dr. Hasan KILIÇ, Dean, Eastern Mediterranean University TRNC

Prof. Dr. Okan Veli ŞAFAKLI, Dean, European University of Lefke TRNC

Prof. Dr. Osman KARATEPE, Eastern Mediterranean University TRNC

Prof. Dr. Hüseyin ARASLI, Eastern Mediterranean University TRNC

Prof. Dr. Levent ALTINAY, Oxford Brookes University, UK

Prof. Dr. Erdoğan EKİZ, King Abdülaziz University, Saudi Arabia

Prof. Dr. Fevzi OKUMUS, University of Central Florida Orlando

Prof. Dr. Cihan COBANOGLU, University of South Florida Sarasota-Manatee

Prof. Dr. Cemile ÇELİK, Mersin University

Prof. Dr. Şevki ÖZGENER, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University

Prof. Dr. Himmet KARADAL, Aksaray University TURKEY

ORGANISING COMMITTEE

Honorary Presidents of the Congress

Prof.Dr. Mustafa TÜMER, Rector of Kıbrıs Sosyal Bilimler University

Prof.Dr. Esra HATİPOĞLU, Rector of Nişantaşı University

Prof.Dr. Ünal AY, Rector of Çağ University

Prof.Dr. Abdurrahman EREN, Rector of Haliç University

Prof.Dr. Mehmet BARCA, Rector of Ankara Social Sciences University

Prof.Dr. Murat TÜRK, Rector of Osmaniye Korkut Ata University

Prof.Dr. Mazhar BAĞLI, Rector of Nevşehir Hacı Bektaş Veli University

Prof.Dr. Hasan Ali KARASAR, Rector of Kapadokya University

Akhmetov Berik Bakhytzhanovich, Rector of Yessenov University, Kazakhstan

Presidents of the EMI Congress

Prof. Dr. **Himmet KARADAL**

Prof. Dr. **Şule AYDIN**

Coordinators

Asst. Prof. Dr. **A. Mohammed ABUBAKAR**

Ahmet Tuncay ERDEM

Lawyer **Fahri ÖZSUNGUR**

Inst. **Nihan CABA**

Inst. **Ethem MERDAN**

Neslihan DUMAN

M. Kürşat ÖRDEK

ORGANIZING COMMITTEE OF “Mixed Exhibition”

Prof. Dr. **Hasan PEKMEZCİ**, Turkey,
Prof. Dr. **Alaybey KAROĞLU**, Hacı Bayram Veli University, Turkey,
Prof. Dr. **M.Turan AKSOY**, Arkin University, **TRNC**,
Prof. Dr. **Tansel TÜRKDOĞAN**, Hacı Bayram Veli University, Turkey,
Prof. Dr. **Meliha YILMAZ**, Gazi University, Turkey,
Prof. Dr. **İsa ELİRİ**, Kırıkkale University, Turkey,
Prof. Dr. **Zoya KOZLOVA**, Baranovich State University, **Belarus**,
Prof. Dr. **Kubra ALIYEVA**, Ulusal Bilimler Akademisi, **Azerbaycan**,
Assoc. Prof. Dr. **Arzu UYSAL**, Mersin University, Turkey,
Assoc. Prof. Dr. **Emrah UYSAL**, Mersin University, Turkey,
Assoc. Prof. Dr. **Neslihan KIYAR**, Selcuk University, Turkey
Asst. Prof. Dr. **Rahşan Fatma AKGÜL**, Yüzüncü Yıl University, Turkey,
Asst. Prof. Dr. **Asuman ÖZDEMİR**, Karabuk University, Turkey
Asst. Prof. **Emre ŞEN**, Cankırı Karatekin University, Turkey,
Dr. **Ahmet AYTAC**, Selcuk University, Turkey,
Dr. **Karim MIRZAYE**, Islam Art University, **Iran**,
Inst. **Menekşe ŞAHİN KARADAL**, Aksaray University, Turkey,
Inst. **Fatma KÜÇÜK**, Aksaray University, Turkey,
Inst. **N.Nazende ÖZKANLI**, Aksaray University, Turkey
Inst. **Semra KILIÇ KARATAY**, Aksaray University, Turkey
Inst. **Müzeyyen AKSÖZ ŞEN**, Aksaray University, Turkey
Victoria MOMEVA-ALTIPARMAKOVSKA, **Macedonia**.

EXHIBITION CURATOR: Inst. **Menekşe Şahin KARADAL**, Aksaray University

EXHIBITION EVALUATION COMMITTEE

Prof. Dr. Alaybey KAROĞLU, Gazi University

Prof. Dr. Canan DELİDUMAN, Karatay University

Prof. Dr. Fatih BAŞBUĞ, Akdeniz University

Prof. Dr. Hüseyin ELMAS, Selcuk University

Prof. Dr. Meliha YILMAZ, Gazi University

Prof. Dr. Lale ALTINKURT, Mugla Sıtkı Kocaman University

Prof. Dr. Latigina NATALYA, Shevçenko Devlet University

Prof. Dr. Ljiljana MARKOVIC, University of Belgrade, Serbia

Prof. Dr. Lile TANDİLAVA, Shota Rustavelli University

Prof. Dr. Nadejda HAN, Karaganda Devlet University

Prof. Dr. Patrizia ZAGNOLI, Università degli Studi Firenze - Italy

Prof. Dr. Roza AMANOVA, Kyrgyz Turkish Manas University, Kirghizistan

Prof. Dr. Rajendra PATIL, University of Mumbai, India

Prof. Dr. Stalbek BAKTIGULOV, Kyrgyz Turkish Manas University, Kirghizistan

Assoc. Prof. Dr. Arzu UYSAL, Mersin University

Assoc. Prof. Dr. Cevat ATALAY, Namık Kemal University

Assoc. Prof. Dr. Emrah UYSAL, Mersin University

Assoc. Prof. Dr. Elif ŞENEL, Gaziantep University

Assoc. Prof. Dr. Deniz KORKMAZ ELASHRY, Eskisehir Osmangazi University

Assoc. Prof. Dr. Mehmet Emin KAYSERİLİ, Atatürk University

Assoc. Prof. Dr. Mutluhan TAŞ, Selcuk University

Assoc. Prof. Dr. Oğuz YURTTADUR, Selcuk University

Assoc. Prof. Dr. Uğur ATAN, Selcuk University

Assoc. Prof. Dr. Marat ŞARAFİDİNOV, Kyrgyz Turkish Manas University, Kirghizistan

Asst. Prof. Dr. Arda OSKAY, Kocaeli University

Asst. Prof. Dr. N. Müge SELCUK, Eskişehir Osmangazi University

Asst. Prof. Dr. Feride DEMİRCAN, William Paterson University

SCIENTIFIC COMMITTEE

TURKEY

- Prof.Dr. Adnan ÇELİK, Selçuk University
Prof.Dr. Abdullah SOYSAL, Kahramanmaraş Sütçü İmam University
Prof.Dr. Agah Sinan ÜNSAR, Trakya University
Prof.Dr. Ahmet AY, Selçuk University
Prof.Dr. Ahmet Cevat ACAR, TÜBA
Prof.Dr. Ahmet DİKEN, Necmettin Erbakan University
Prof.Dr. Ahmet ERGÜLEN, Necmettin Erbakan University
Prof.Dr. Akın MARŞAP, İstanbul Aydın University
Prof.Dr. Akif TABAK, İzmir Kâtip Çelebi University
Prof.Dr. Alev Ayşe TORUN, Marmara University
Prof.Dr. Ali ALAGÖZ, Selçuk University
Prof.Dr. Ali DANIŞMAN, Ankara Social Sciences University
Prof.Dr. Ali HALICI, Başkent University
Prof.Dr. Ali AKDEMİR, İstanbul Arel University
Prof.Dr. Ali Ekber AKGÜN, Yıldız Teknik University
Prof.Dr. Argun KARACABEY, Altınbaş University
Prof.Dr. Asım SALDAMLI, Nişantaşı University
Prof.Dr. Asuman AKDOĞAN, Erciyes University
Prof.Dr. Aşkın KESER, Uludağ University
Prof.Dr. Atılhan NAKTİYOK, Atatürk University
Prof.Dr. Aykut BEDÜK, Selçuk University
Prof.Dr. Ayşen WOLF, Giresun University
Prof.Dr. Azmi YALÇIN, Çukurova University
Prof.Dr. Başaran ÖZTÜRK, Niğde Ömer Halisdemir University
Prof.Dr. Bekir DENİZ, Ardahan University
Prof.Dr. Belkıs ÖZKARA, Afyon Kocatepe University
Prof.Dr. Bige AŞKUN, Marmara University
Prof.Dr. Birol MERCAN, Necmettin Erbakan University
Prof.Dr. Bülent GÜLÇUBUK, Marmara University
Prof.Dr. Bünyamin AKDEMİR, İnönü University
Prof.Dr. Coşkun Can AKTAN, Dokuz Eylül University
Prof.Dr. Celil ÇAKICI, Mersin University
Prof.Dr. Cemal ZEHİR, Yıldız Teknik University
Prof.Dr. Cenk SÖZEN, Başkent University
Prof.Dr. Çağatay ÜNÜSAN, Karatay University
Prof.Dr. Çetin BEKTAŞ, Gaziosmanpaşa University
Prof.Dr. Çiğdem KIREL, Anadolu University
Prof.Dr. Deniz Elber BÖRÜ, Marmara University
Prof.Dr. Doğan Nadi LEBLEBİCİ, Hacettepe University
Prof.Dr. Dursun BİNGÖL, Türk Hava Kurumu University
Prof.Dr. Edip ÖRÜCÜ, Balıkesir University
Prof.Dr. Engin YILDIRIM, Constitutional Court Member
Prof.Dr. Enver AYDOĞAN, Gazi University
Prof.Dr. Erşan SEVER, Aksaray University
Prof.Dr. Enver AYDOĞAN, Gazi University
Prof.Dr. H.Bahadır AKIN, Necmettin Erbakan University
Prof.Dr. Halim KAZAN, İstanbul University
Prof.Dr. Haluk TANRIVERDİ, İstanbul University
Prof.Dr. Harun DEMİRKAYA, Kocaeli University

Prof.Dr. Hasan TUTAR, Sakarya University
Prof.Dr. H. Mustafa PAKSOY, Gaziantep University
Prof.Dr. İsmail BAKAN, Kahramanmaraş Sütçü İmam University
Prof.Dr. Kadir ARDIÇ, Sakarya University
Prof.Dr. Kazım Özkan ERTÜRK, Düzce University
Prof.Dr. Kemal CAN, Çukurova University
Prof.Dr. Kemal BİRDİR, Mersin University
Prof.Dr. Muhsin HALİS, Kocaeli University
Prof.Dr. Mustafa TAŞLIYAN, Kahramanmaraş Sütçü İmam University
Prof.Dr. Nejat BASIM, Başkent University
Prof.Dr. Orhan ÇOBAN, Selçuk University
Prof.Dr. Pınar Süral ÖZER, Dokuz Eylül University
Prof.Dr. Reyhan Ayşen WOLF, Giresun University
Prof.Dr. Rıfat IRAZ, Selçuk University
Prof.Dr. Sadık ÖNCÜL, Cumhuriyet University
Prof.Dr. Sedat MURAT, İstanbul University
Prof.Dr. Sezer AKARCALI, Ankara University
Prof.Dr. Şebnem ASLAN, Selçuk University
Prof.Dr. Tahir AKGEMCİ, Selçuk University
Prof.Dr. Ünsal SİĞRİ, Başkent University
Prof.Dr. Yıldırım Beyazıt ÖNAL, Adana Bilim ve Teknoloji University
Prof.Dr. Yılmaz GÖKŞEN, Dokuz Eylül University
Prof.Dr. Zeliha SEÇKİN, Aksaray University

International

Ord.Prof.Dr. Patrizia ZAGOLI, Università Degli Studi Firenze, Italy
Prof.Dr. Anis KHASANOV, Plekhanov Russian University of Economics
Prof.Dr. Alyona BALTABAYEVA, Ahmet Yesevi University, Kazakhstan
Prof.Dr. Akmaral SARGIKBAEVA, Al Farabi Kazak Milli University
Prof.Dr. Amanbay MOLDİBAEV, Taraz Devlet Üniversitesi
Prof.Dr. Cem TANOVA, Eastern Mediterranean University TRNC
Prof.Dr. Cholpon TOKTOSUNOVA Kırgızistan Devlet Ekonomi Üniversitesi
Prof.Dr. Cihan COBANOGLU, University of South Florida Sarasota-Manatee
Prof.Dr. Çağlar ÖZEL, International Cyprus University TRNC
Prof.Dr. Emin CİVİ, University of New Brunswick, Canada
Prof.Dr. Erdoğan EKİZ, King Abdülaziz University, Saudi Arabia
Prof.Dr. Fevzi OKUMUS, University of Central Florida Orlando
Prof.Dr. Gulmira ABDİRASULOVA Kazak Kızlar Devlet Pedagoji Üniversitesi
Prof.Dr. Harun ŞEŞEN, European University of Lefke TRNC
Prof.Dr. Hasan KILIÇ, Eastern Mediterranean University TRNC
Prof.Dr. Hüseyin ARASLI, Eastern Mediterranean University TRNC
Prof.Dr. Imran HAFEEZ, GC University, Pakistan
Prof.Dr. Janusz Slodczyk, Opole University, Poland
Prof.Dr. Latigina NATALYA Shevçenko Devlet Üniversitesi
Prof.Dr. Lile TANDİLAVA Shota Rustavelli Üniversitesi
Prof.Dr. Ljiljana MARKOVIC, University of Belgrade, Serbia
Prof.Dr. Latigina NATALYA, Shevçenko Devlet Üniversitesi
Prof.Dr. Levent ALTINAY, Oxford Brookes University, UK
Prof.Dr. Lile TANDİLAVA, ShotaRustavelli Üniversitesi
Prof.Dr. Ljiljana MARKOVIC, University of Belgrade, SERBIA

Prof.Dr. Luis V. Casaló Ariño, Universidad de Zaragoza, Spain
 Prof.Dr. Mijalce GJORGIEVSKI, University of Tourism and Management in Skopje
 Prof.Dr. Mustafa İLKAN, Eastern Mediterranean University TRNC
 Prof.Dr. Nadejda HAN, Karaganda Devlet Üniversitesi
 Prof.Dr. Noufissa El Moujaddidi, Mohamed V University - Rabat. Morocco
 Prof.Dr. Osman KARATEPE, Eastern Mediterranean University TRNC
 Prof.Dr. Patrizia ZAGNOLI, Università degli Studi Firenze Italy
 Prof.Dr. Pece NEDANOVSKI, Ss. Cyril and Methodius University, Republic of Macedonia
 Prof.Dr. Rajendra PATIL, University of Mumbai, India
 Prof.Dr. Salih Turan KATIRCIOĞLU, Eastern Mediterranean University TRNC
 Prof.Dr. Sami FETHİ, Eastern Mediterranean University TRNC
 Prof.Dr. Savo ASHTALKOSKI, FON University, Republic of Macedonia
 Prof.Dr. Salaheddin ABOSEDRA, Emirates American University
 Prof.Dr. Selyutin Vlademir DMITRIYEVICH, Oryol State University
 Prof.Dr. Slagjana STOJANOVSKA, Integrated Business Faculty, Macedonia
 Prof.Dr. Tarek Abdellatif, University of Supetech, Tunis
 Prof.Dr. Tofiq ABDÜLHASANLI, Azərbaycan Devlet İktisat Üniversitesi
 Prof.Dr. Zarylbek KUDABAEV, American University of Central Asia Kırgızistan
 Prof.Dr. Zhakipbek ALTAEV Al Farabi Kazak Milli Üniversitesi
 Prof.Dr. Zharkynbike SULEIMENOVA, Kazhak Kızlar Devlet Pedegoji Üniversitesi
 Assoc.Prof.Dr. Ali ÖZTÜREN, Eastern Mediterranean University TRNC
 Assoc.Prof.Dr. Anas Aloudat, American University in the Emirates, UAE
 Assoc.Prof.Dr. Biljana CHAVKOSKA, International Balkan University, Macedonia
 Assoc.Prof.Dr. Carlos Orús Sanclemente, Universidad de Zaragoza, Spain
 Assoc.Prof.Dr. Daniel Belanche Gracia, Universidad de Zaragoza, Spain
 Assoc.Prof.Dr. Deniz İŞÇİOĞLU, Eastern Mediterranean University TRNC
 Assoc.Prof.Dr. Doriana DERVISHI, University of Tirana, Albania
 Assoc.Prof.Dr. Ferruh TUZCUOĞLU, Azərbaycan Devlet İktisat University
 Assoc.Prof.Dr. Gadaf REXHEPI, South East European University
 Assoc.Prof.Dr. Gözde İNAL KIZILTEPE, European University of Lefke TRNC
 Assoc.Prof.Dr. İlhan DALCI, Eastern Mediterranean University TRNC
 Assoc.Prof.Dr. Ljupcho EFTIMOV, Ss Cyril and Methodius University in Skopje, Macedonia
 Assoc.Prof.Dr. Madalina-Teodora ANDREI, Spiru Haret University, Bucharest, Romania
 Assoc.Prof.Dr. Mahir Hamidov AMEA Z. Bünyadov Serqşunaslıq İnstitut, Azərbaycan
 Assoc.Prof.Dr. Melih MADANOGLU, Florida Atlantic University US
 Assoc.Prof.Dr. Minura Lucia NACHESCU, West University of Timiosara Romania
 Assoc.Prof.Dr. Phouphet KYOPHILAVONG, National University of Laos
 Assoc.Prof.Dr. Slavcho CHUNGURSKI, FON University - Skopje, Macedonia
 Assoc.Prof.Dr. Țarcă Naiana NICOLETA, University of Oradea, Romania
 Assoc.Prof.Dr. Vasilis Leontitsis Brighton University, UK İngiltere
 Assoc.Prof.Dr. Vătuiu TEODORA, Universitatea Titu Maiorescu - Bucuresti, Romania
 Asst.Prof.Dr. Ahmad ALBATTAT, Ammon Applied University, Kazakhstan
 Asst.Prof.Dr. Aktolkin ABUBAKIROVA, Ahmet Yesevi University, Kazakhstan
 Asst.Prof.Dr. Ali BAVİK, University of Otago, New Zealand
 Asst.Prof.Dr. Amjad AMIN, University of Peshawar, Pakistan
 Asst.Prof.Dr. Aviral Kumar TIWARI, IBS/IFHE Hyderabad, India
 Asst.Prof.Dr. Aynur GAZANFERKIZI, Bakü Euroasian University, Azerbaijan
 Asst.Prof.Dr. Azamat MAKSÜDÜNOV, Kyrgyz-Turkish Manas University
 Asst.Prof.Dr. Belal SHNEIKAT, University of Kyrenia TRNC
 Asst.Prof.Dr. Bakıt TURDUMAMBETOV, Kyrgyz-Turkish Manas University

Asst.Prof.Dr. Eliann (Eli) R. CARR, Psychology College of Arts Sciences Heritage University
 Asst.Prof.Dr. Ece MÜEZZİN, Cyprus Social Sciences TRNC
 Asst.Prof.Dr. Dinmukhamed KELESBAYEV, Ahmet Yesevi University, Kazakhstan
 Asst.Prof.Dr. Faisal RANA, Effat University, KSA
 Asst.Prof.Dr. Hamzah ELREHAIL, American University in the Emirates
 Asst.Prof.Dr. Hamed MAHADEEN, Applied Science University, Jordan
 Asst.Prof.Dr. İbrahim ALSINI, King Abdulaziz University
 Asst.Prof.Dr. Ibrahim HARAZNEH, Middle East University, Jordan
 Asst.Prof.Dr. Jana ILİEVA, University of Tourism and Management in Skopje
 Asst.Prof.Dr. Kubilay GOK, Winuna University, US
 Asst.Prof.Dr. Ljubisa STEFANOSKI, International Balkan University, Macedonia
 Asst.Prof.Dr. Mahlagha DARVISHMOTEVALLI, Near East University TRNC
 Asst.Prof.Dr. Mohamed SHAMOUT, American University in the Emirates
 Asst.Prof.Dr. Mohammad Fahmi AL-ZYOUD, Al -Ahliyya Amman University, Jordan
 Asst.Prof.Dr. Muhammad ASIF, Science and Information Technology Uni., Pakistan
 Asst.Prof.Dr. Muhammad Razzaq ATHAR, Arid Agriculture University, Rawalpindi
 Asst.Prof.Dr. Murad Abdurrahman BEIN, Cyprus International University TRNC
 Asst.Prof.Dr. Nazarbayev KARİMOV, Khazar University/Bku-Azerbaijan
 Asst.Prof.Dr. Nuran ÖZE, Near East University TRNC
 Asst.Prof.Dr. Olusegun A. OLUGBADE, European University of Lefke TRNC
 Asst.Prof.Dr. Raad Meshall AL-TALL, Jadara University, Jordan
 Asst.Prof.Dr. Raouf JAZIRI, University of Jeddah, Kingdom of Saudi Arabia
 Asst.Prof.Dr. Suhail Mohammad GHOUSE, Dhofar University, Oman
 Asst.Prof.Dr. Seyil NAJIMUDINOVA, Kyrgyz-Turkish Manas University, Kyrgyzstan
 Asst.Prof.Dr. Tolga GÖK, Kyrgyz-Turkish Manas University, Kyrgyzstan
 Asst.Prof.Dr. Ülkü TOSUN, Cyprus Social Sciences University TRNC
 Asst.Prof.Dr. Umar HAYAT, Quaid-i Azam University, Pakistan
 Asst.Prof.Dr. Vesna Stanković Pejnović, Institute of Political Studies, Belgrade, Serbia
 Dr. Abolfazi NAJI, Shhre Rey Azad University, Iran
 Dr Choo Ling SUAN, University Utara, Malaysia
 Dr. Denisa MAMİLLO, European University of Tirana
 Dr. Dinuca Elena CLAUDIA, Titu Maiorescu University Bucharest, Romania
 Dr. Grzegorz ZAJAC, Jagiellonian University, Polonya
 Dr. Ilir REXHEPI, AAB Collage, Prishtina Kosovo
 Dr. Jantore JETIBAYEV, Ahmet Yesevi University, Kazakhstan
 Dr. Jason LAM, Multimedia University, Malaysia
 Dr. Khaled Jamal MEGDADI, Counsellor to the Director-General for Communication and
 Public Relations National Resources Investment, Amman-Jordan
 Dr. Maher Ahmad ALATAILAT, Girne American University, Cyprus
 Dr. Matanat AMRAHOVA, Azerbaijan Devlet İktisat Üniversitesi UNEC
 Dr. Elena RADICCHI, Università Degli Studi Firenze, Italy
 Dr. Sabit BAYMAGANBETOV, Ahmet Yesevi University, Kazakhstan
 Dr. Sakher ALNAJDAMI, Amman Arab University, Jordan
 Dr. Sia Bik KAI, Universiti Tunku Abdul Rahman, Malaysia
 Dr. Steven Chong Shyue CHUAN, Universiti Tunku Abdul Rahman, Malaysia
 Dr. Tee Lain TZE, Universiti Kebangsaan, Malaysia
 Dr. Ulanbek ALİMOV, Kyrgyz-Turkish Manas University, Kyrgyzstan

PEER REVIEW COMMUTTEE

Assoc.Prof.Dr. Ayşe GÜNSEL, Kocaeli University
Assoc.Prof.Dr. Abdullah ÇALIŞKAN, Toros University
Assoc.Prof.Dr. Adnan KALKAN, Mehmet Akif Ersoy University
Assoc.Prof.Dr. Ali CAN, Selçuk University
Assoc.Prof.Dr. Ali Murat ALPARSLAN, Mehmet Akif Ersoy University
Assoc.Prof.Dr. Bahattin KARADEMİR, Çukurova University
Assoc.Prof.Dr. Battal YILMAZ, Ahi Evran University
Assoc.Prof.Dr. Berrin FİLİZÖZ, Cumhuriyet University
Assoc.Prof.Dr. Bülent KARA, Niğde Ömer Halisdemir University
Assoc.Prof.Dr. Cafer TOPALOĞLU, Muğla Sıtkı Koçman University
Assoc.Prof.Dr. Didem RODOPLU ŞAHİN, Kocaeli University
Assoc.Prof.Dr. Duygu KIZILDAĞ, İzmir Demokrasi University
Assoc.Prof.Dr. H.Ebru Erdost Çolak, Ankara University
Assoc.Prof.Dr. Ebru GÜNEREN, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University
Assoc.Prof.Dr. Efe EFEOĞLU, Adana Bilim Teknoloji University
Assoc.Prof.Dr. Emin SÜEL, Aksaray University
Assoc.Prof.Dr. Erdoğan KAYGIN, Kafkas University
Assoc.Prof.Dr. Erkan Turan DEMİREL, Fırat University
Assoc.Prof.Dr. Ertuğrul YILDIRIM, Bülent Ecevit University
Assoc.Prof.Dr. Esra DİNÇ, Marmara University
Assoc.Prof.Dr. Fatih ÇETİN, Niğde Ömer Halisdemir University
Assoc.Prof.Dr. Figen AKÇA, Uludağ University
Assoc.Prof.Dr. Hakan TUTGUT, Başkent University
Assoc.Prof.Dr. Haluk DUMAN, Aksaray University
Assoc.Prof.Dr. Harun YILDIZ, Bandırma 17 Eylül University
Assoc.Prof.Dr. Haşim AKÇA, Çukurova University
Assoc.Prof.Dr. Hayrettin ZENGİN, Sakarya University
Assoc.Prof.Dr. Hüseyin GÜLER, Çukurova University
Assoc.Prof.Dr. Hüseyin KOÇAK, Afyon Kocatepe University
Assoc.Prof.Dr. Hüseyin ÜNLÜ, Aksaray University
Assoc.Prof.Dr. İbrahim DURAK, Pamukkale University
Assoc.Prof.Dr. İbrahim EKŞİ, Gaziantep University
Assoc.Prof.Dr. İbrahim ŞAHİN, Aksaray University
Assoc.Prof.Dr. İrge ŞENER, Çankaya University
Assoc.Prof.Dr. İsmail AKBAL, Aksaray University
Assoc.Prof.Dr. Köksal HAZIR, Toros University
Assoc.Prof.Dr. Korhan KARCIOĞLU, Nevşehir Hacı Bektaş University
Assoc.Prof.Dr. Leyla BAHAR, Mersin University
Assoc.Prof.Dr. Lütfi ARSLAN, İstanbul Medeniyet University
Assoc.Prof.Dr. Mahmut HIZIROĞLU, Ankara Sosyal Bilimler University
Assoc.Prof.Dr. Mehmet ALTINÖZ, Hacettepe University
Assoc.Prof.Dr. Mehmet İNCE, Mersin University
Assoc.Prof.Dr. Melih SALMAN, Aksaray University
Assoc.Prof.Dr. Munise ILIKKAN ÖZGÜR, Aksaray University
Assoc.Prof.Dr. Murat YALÇINTAŞ, İstanbul Ticaret University
Assoc.Prof.Dr. Mustafa BÜTE, İstanbul University
Assoc.Prof.Dr. Mustafa Fedai ÇAVUŞ, Osmaniye Korkut Ata University
Assoc.Prof.Dr. Müjdat AVCI, Dokuz Eylül University

Assoc.Prof.Dr. Neslihan DERİN, İnönü University
Assoc.Prof.Dr. Nihat GÜLTEKİN, Harran University
Assoc.Prof.Dr. Nilsun SARIYER, Muğla Sıtkı Koçman University
Assoc.Prof.Dr. Oğuz KUTLU, Çukurova University
Assoc.Prof.Dr. Ömer Okan FETTAHLIOĞLU, Sütçü İmam University
Assoc.Prof.Dr. Ömer TUNÇ, Süleyman Demirel University
Assoc.Prof.Dr. Özgür DEMİRTAŞ, İnönü University
Assoc.Prof.Dr. Recep ÇİÇEK, Niğde Ömer Halisdemir University
Assoc.Prof.Dr. Seçil FETTAHLIOĞLU, Sütçü İmam University
Assoc.Prof.Dr. Sema POLATÇI, Gaziosmanpaşa University
Assoc.Prof.Dr. Selçuk PEKER, Necmettin Erbakan University
Assoc.Prof.Dr. Semih SORAN, Özyeğin University
Assoc.Prof.Dr. Serap ÇOBAN, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University
Assoc.Prof.Dr. Serkan DİRLİK, Muğla Sıtkı Koçman University
Assoc.Prof.Dr. Sevtap SARIOĞLU UĞUR, Uşak University
Assoc.Prof.Dr. Suat BEGEÇ, Türk Hava Kurumu University
Assoc.Prof.Dr. Süleyman BOLAT, Aksaray University
Assoc.Prof.Dr. Tarık SEVİNDİ, Aksaray University
Assoc.Prof.Dr. Vedat BAL, Manisa Celal Bayar University
Assoc.Prof.Dr. Yaşar AYYILDIZ, Abant İzzet Baysal University
Assoc.Prof.Dr. Yunus DEMİRLİ, Abant İzzet Baysal University
Assoc.Prof.Dr. Zekeriya NAS, Van Yüzüncü Yıl University
Asst.Prof.Dr. Omar Khalid Bhatti, Antalya Bilim University
Asst.Prof.Dr. Ahmet ÇAKIROĞLU, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Ahmet TÜRKMEN, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Ali ANTEPLİ, Selçuk University
Asst.Prof.Dr. Ali Kerim ÖNER, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Alper GEDİK, Selçuk University
Asst.Prof.Dr. Aral Gökçen NOYAN, İstanbul Yeniüzyıl University
Asst.Prof.Dr. Ayben KOY, İstanbul Ticaret University
Asst.Prof.Dr. Ayşe GÖKÇEN KAPUSUZ, Selçuk University
Asst.Prof.Dr. Burak Murat DEMİRÇİVİ, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Bengü HIRLAK, Kilis 7 Aralık University
Asst.Prof.Dr. Bilge AKSAY, Adana Bilim ve Teknoloji University
Asst.Prof.Dr. Bora YILDIZ, İstanbul University
Asst.Prof.Dr. Cemil SÜSLÜ, İskenderun Teknik University
Asst.Prof.Dr. Durdu Mehmet BİÇKES, Nevşehir Hacı Bektaş University
Asst.Prof.Dr. Elnur Hasan MİKAİL, Kafkas University
Asst.Prof.Dr. Ertuğrul KARAKAYA, Kırıkkale University
Asst.Prof.Dr. Ercan ÇİÇEK, Mersin University
Asst.Prof.Dr. Esra Gökçen KAYGISIZ, Giresun University
Asst.Prof.Dr. Gamze Ebru ÇİFTÇİ, Hitit University
Asst.Prof.Dr. M.Faruk ÖZÇINAR, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Fikret ATEŞ, Başkent University
Asst.Prof.Dr. Güzin KIYIK KICIR, Anadolu University
Asst.Prof.Dr. Gökhan ARASTAMAN, Hacettepe University
Asst.Prof.Dr. Gülbahar KARABULUT, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Gülbeniz AKDUMAN, Fatih Sultan Mehmet University
Asst.Prof.Dr. Hatice AĞCA, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Hüseyin KOÇARSLAN, Selçuk University

Asst.Prof.Dr. İbrahim YALÇIN, Niğde Ömer Halisdemir University
Asst.Prof.Dr. İsmail GÖKDENİZ, Kırıkkale University
Asst.Prof.Dr. Leyla İÇERLİ, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Mehmet Ali AKTAŞ, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Mehmet TUNCER, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Murat AKKUŞ, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Mustafa KARABACAK, Selçuk University
Asst.Prof.Dr. Mustafa KARACA, İnönü University
Asst.Prof.Dr. Mustafa KARACA, Karamanoğlu Mehmetbey University
Asst.Prof.Dr. Nilay KÖLEOĞLU, Çanakkale Onsekiz Mart University
Asst.Prof.Dr. Nurullah UMARUSMAN, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Özgür ÇINARLI, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Refik TURAN, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Sena ERDEN AYHÜN, Çanakkale Onsekiz Mart University
Asst.Prof.Dr. Selva STAUB, Bandırma Onyedi Eylül University
Asst.Prof.Dr. Suna MUĞAN ERTUĞRAL, İstanbul University
Asst.Prof.Dr. Şükrü APAYDIN, Nevşehir Hacı Bektaş University
Asst.Prof.Dr. Vasıf ABİYEV, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Volkan IŞIK, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Serap TAŞKAYA, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Şükran GÖLBAŞI, Haliç University
Asst.Prof.Dr. Vesile ÖZÇİFÇİ, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Yücel EROL, Gaziosmanpaşa University
Asst.Prof.Dr. Zafer ADIGÜZEL, İstanbul Medipol University
Asst.Prof.Dr. Zeki UÇAR, Bitlis Eren University
Asst.Prof.Dr. Zeynep HATİPOĞLU, Nişantaşı University
Lect. Memiş KARAER, Selçuk University
Lect. Şükrü GÜVEN, Selçuk University
Lect. Uğur UĞUR, Cumhuriyet University

A Review of the Social Characteristics of Entrepreneurship

CONTENTS

	Page
Presentation	2
Thanks To	3
Institutions of the Authors	4
Congress Program	5
Advisory Board	7
Organising Committee	8
Scientific Committee	11
Peer Review Commuttee	15
Name of Paper	
Author(s)	
Oltu Taşı Sektöründe Pareto Analizi Uygulaması ve Pazarlama Sorunlarının Diğer Kategorik Sorunlara Kıyasla Önem Derecesinin Belirlenmesi Inst. Hakan HAS	25
Ticaret ve Lojistik İçin Geleceğin Kavramı: E-Ticaret Lojistiği Assoc. Prof. Dr. Harun YILDIZ, Res. Assist. Ahmed Yusuf SARIHAN	37
Uygulamalı Girişimcilik Eğitiminin Etkinliği Ve Girişimcilik Eğilimine Etkisi Assoc. Prof. Dr. Harun YILDIZ, Prof. Dr. Cemal ZEHİR	49
Türkiye’de Sağlık Sektöründe Örgütsel Davranış Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi Asst. Prof. Dr. Hatice AĞCA	59
Türkiye’de Kadın Girişimciliği Ve Kadın Girişimci Profili Üzerine Bir Analiz Prof. Dr. Mehmet MARANGOZ, Asst. Prof. Dr. Filiz DAŞKIRAN, Assoc. Prof. Dr. Hatice ÖZKOÇ	70
Türkiye’de Yeni Büyükşehir Belediyesi Modelinin Kamu Değeri Yönetimi Yaklaşımı İle Değerlendirilmesi Haydar Ali DEMİRHAN	86
Mutluluk Ekonomisi Dr. Hayrettin UZUNOĞLU, Asst. Prof. Dr. Ceren AYDEMİR	98
Parçalı Bütünlükten Bütünleştirici Sanata Hülya KANDEMİR KANBER	107
1992’ de Kurulan Devlet Üniversiteleri Üzerine Bölgesel Veri Zarflama Analizi Uygulaması Prof. Dr. Ahmet ERGÜLEN, Assoc. Prof. Dr. Fatih Mehmet ÖCAL, İbrahim HARMANKAYA	120
Girişimcilik Etkinliği Üzerinde Bilgi İletişim Teknolojilerinin Etkileri Inst. İlkey DEMİRALAY, Asst. Prof. Dr. Tülay DEMİRALAY, Inst. Özdemir YAVAŞ	132
Beş Faktör Kişilik Özellikleri ve Temel Motivasyon Kaynakları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi Dr. İnan ERYILMAZ, Asst. Prof. Dr. Şener ODABAŞOĞLU	148
Örgüt Kuramları Perspektifinden Liderin Gücüne İlişkin Bir Çözümleme ve Pelz Etkisi Dr. İnan ERYILMAZ, Asst. Prof. Dr. Şener ODABAŞOĞLU	155
Yüksek Devir Daim Altındaki Pratik Eğitimde Stajyerler Arasında Optimal İş Gücü Dağılımı Asst. Prof. Dr. Işlay TALAY	163
Denetim Ücretlerinin Bağımsız Denetimin Kalite ve Katma Değeri Üzerine Etkisi Inst. Kadir GÖKOĞLAN, Assoc. Prof. Dr. Ahmet TANÇ	17
Oecd Ülkelerinin Temel Öğrenim Yeteneği, Rekabet Ve Yenilik Odaklı Yükseköğretim Başarısının Ulusal Rekabet Başarısı Üzerindeki Etkisi: Panel Veri Analizi Karahan KARA	191

Çocuk Hikâye Kitaplarının İncelenmesi Assoc. Prof. Dr. Ayfer ŞAHİN, Kevser Helin YILDIZ	204
Otel İşletmelerinde Yönetici Özerkliği, Stratejik Kontrol, Örgütsel Politika ve Stratejik Planlama Etkinliği İlişkisi: Antalya İli Örneği Assoc. Prof. Dr. Korhan KARACAOĞLU, Inst. Fatih SAYDAM	217
Turizm Kongrelerinde Yer Alan Gastronomi Bildirilerinin Değerlendirilmesi Res. Assist. Mehmet BOYRAZ, Assoc. Prof. Dr. Mustafa SANDIKCI	231
Coğrafi İşaretli Ürünler ve Afyonkarahisar Örneği Res. Assist. Mehmet BOYRAZ	241
Yarışmacıların Demografilerinin, Karar Verme Süreçlerinin ve Motivasyonlarının İncelenmesi: Ulusal Aşçılar ve Pastacılar Şampiyonası Örneği Res. Assist. Mehmet BOYRAZ, Res. Assist. A. Semih MUTLU, Hülya MUTLU	251
Yerel Yönetimlerde Kurumsal Bağlılığın Bireysel Performansa Etkisine İlişkin Bir Araştırma Prof. Dr. Mustafa Fedai ÇAVUŞ, Mehmet Celal ÖZDEMİR	261
İş Sağlığı ve Güvenliği Algısının Çalışan Memnuniyeti Üzerindeki Etkisi: Kamu Hastanesinde Bir Araştırma Mehmet Emin EREN, Assoc. Prof. Dr. Metin KAPLAN	279
Aksaray Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Öğrenci Sınav Sisteminin Elektronik Ortamda Gerçekleştirilmesi ve Sonuçlarının Değerlendirmesi Assoc. Prof. Dr. Melih N. SALMAN, Asst. Prof. Dr. Tarık YILMAZ	295
Aksaray Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Mesleki Tutum ve Öz Yeterlilik Düzeylerinin Tespiti Assoc. Prof. Dr. Melih Nuri SALMAN, Rabia KENTLİ	304
How Much to Grow? Change in the Organizational Culture of Enterprises That Become Multinational and Effects of Internationalization, a Research in Textile Industry Asst. Prof. Dr. Meriç Esat BEBİTOĞLU	323
Psikanaliz Temelli Davranış Yönetimi Uygulamalarının Öğrencilerin Problem Çözme Becerileri Üzerindeki Etkililiği Nurdan KAVAKLI, Miray ÖZÖZEN DANACI, Gülşah TIKIZ	342
Gönüllülük Faaliyetlerinin Sosyal İnovasyon ve İnovasyon Algılarıyla İlişkisi: Z Kuşağı Üzerine Bir Çalışma Asst. Prof. Dr. Murat ESEN, Reşat ŞEKERDİL	350
Adli Muhasebe Kavramı ve Finans Sektörü Açısından İncelenmesi Asst. Prof. Dr. Bülent GÜNCELER, Asst. Prof. Dr. Murat KESEBİR	362
Personel Güçlendirmenin Örgütsel Bağlılık Üzerine Etkisini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma Murat TATLI	375
Örgütsel Adalet Algısının Örgütsel Özdeşleşme Üzerine Etkisini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma Asst. Prof. Dr. Ferda ÜSTÜN, Murat TATLI	386
İş Yerinde Psikolojik Yıldırma (Mobbing) Münir ZEYREK	395
Babacan Liderlik Çalışmaya Tutkunluğu Nasıl Etkilemektedir? Kolektif Şükranın Aracı Rolü Res. Assist. Mustafa BEKMEZCİ Assoc. Prof. Dr. Bora YILDIZ	410
Mağusa Suriçi'ndeki Kilise Girişlerinin İncelenmesi Narmin Babazadeh ASBAGH, Assoc. Prof. Dr. Ege Uluca TÜMER	418
Çalışan ve İşveren Etkileşiminde Yeni Bir Paradigma: Psikolojik Sözleşme Prof. Dr. Himmet KARADAL, Inst. Nazik ERDAL AKYÜZ	446
Türkiye'de Sosyal Girişimlerin Haritalanmasına Yönelik Bir Sistem Modeli Tasarımı Merve DURMUŞ, Özge ŞEŞEN, Assoc. Prof. Dr. Nihan YILDIRIM	456

Avanos Çömlekçi Çamurunun Yüksek Sıcaklıkta Farklı Sır Bünyelerinde Kullanımı Inst. N.Nazende ÖZKANLI	471
Celal Sılay'ın Şiirlerinde Din Olgusu Assoc. Prof. Dr. Nurullah ULUTAŞ	479
Celal Sılay'ın Şiirlerinde Şüphe Olgusu Assoc. Prof. Dr. Nurullah ULUTAŞ	491
Türk Parası Kıymetini Koruma Kanunu (1567) Sayılı Karar Üzerinde Yapılan Değişikliklerin Türk Uluslararası Ticaret Hacmi Üzerindeki Etkileri Dr. Orkun BAYRAM	500
Osmanlı Devletinde Refahı Artırıcı Bir Kurumsal Yapı: Para Vakıfları Prof. Dr. Enver AYDOĞAN, Ress. Assist. Osman BENK	513
Sürdürülebilir Kalkınma İçin Yalın Yaklaşım Prof. Dr. Neslihan DERİN, Asst. Prof. Dr. Ömer Faruk DERİNDAG	527
Avlanma Teorisi Perspektifinden Kadınların Online (Çevrimiçi) Alışveriş Tercihini Etkileyen Faktörler Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi Özge ŞENYURT, Dr. Aybike Tuğba ÖZDEN, Begüm KOÇ, Prof. Dr. Zeliha ESER	551
Ethical Leadership Influences via the Role of Ethical Climate and Psychological Safety Assoc. Prof. Dr. Özgür DEMİRTAŞ, Asst. Prof. Dr. Durdu Mehmet BİÇKES, Asst. Prof. Dr. Mustafa KARACA	564
İnovasyon Performansı: Türk İşletmelerinin Analizi – 221 Asst. Prof. Dr. Durdu Mehmet BİÇKES, Assoc. Prof. Dr. Özgür DEMİRTAŞ, Dr. Celal YILMAZ, Asst. Prof. Dr. Mustafa KARACA	570
Hizmetkâr Liderliğin Örgütsel Vatandaşlık Davranışı ve Çalışanların Yaratıcılığı Üzerindeki Etkisi: Lidere Olan Güvenin Aracılık Etkisi Assoc. Prof. Dr. Özgür DEMİRTAŞ, Asst. Prof. Dr. Mustafa KARACA, Prof. Dr. Neslihan DERİN	581
Girişimcilik Değerleri ile Girişimcilik Algısı Arasındaki İlişkiler: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma Assoc. Prof. Dr. Özlem ÇETİNKAYA BOZKURT, Res. Assist. Funda KIRAN, Hanife GÜRBÜZ	587
İran Dönüşümünde Propaganda Dili Olarak Kullanılan Sosyal Afişler Asst. Prof. Dr. Rahşan F. AKGÜL	604
Kurumsallaşma Ve Hisselerin Halka Arzının Şirketlerin Ömürleri Üzerindeki Etkileri Rıdvan YAKA, Prof. Dr. Nilay ALÜFTEKİN SAKARYA	613
Vergi Ahlakı ve Uyumunu Açısından Yükseköğrenimin Rolü Asst. Prof. Dr. Emin BURLAS, Gökhan GÜNEY, Assoc. Prof. Dr. Rüştü YAYAR	630
Türkiye'deki İş Kümelerinin Vizyon ve Misyon İfadelerinin İçerik Analizi Assoc. Prof. Dr. Yücel EROL, Assoc. Prof. Dr. Rüştü YAYAR, Assoc. Prof. Dr. Ali Rıza İNCE	643
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Öğrencilerinin Ön Lisans Eğitimi ile Mesleki Kazanımlarının Belirlenmesi (Mimari Dekoratif Sanatlar Programı Örneği) Seda DİLAY	656
Örgütlerde Postmodern Yönetim Anlayışı ve Belirsizlik İlişkisi Üzerine Bir Tartışma Asst. Prof. Dr. Senem ALTAN	668
Türkiye'deki Sağlık Bakanlığına Bağlı Kadın Doğum Hastanelerinin Verimliliğinin Pabon Lasso Yöntemi ile Değerlendirilmesi Asst. Prof. Dr. Serap TAŞKAYA	675
Kurumsal Sosyal Sorumluluk Ve Muhasebe Meslek Etiği Asst. Prof. Dr. Sevgi SÜMERLİ SARIGÜL, Science Expert Şerife KARAGÖZ	685
Farklı Kültürlerde Boş Zaman Davranışları: Aleviler Örnekleme Res. Assist. Sevim KÜL AVAN, Prof. Dr. Suat KARAKÜÇÜK	696

Bir Macera Rekreasyonu Etkinliği Olan Sıcak Hava Balonu Uçuşu Yapan Bireylerin Serbest Zaman Tatmin Düzeylerinin İncelenmesi Res. Assist. Sevim KÜL AVAN, Assoc. Prof. Dr. Evren GÜÇER	711
Tarihsel Süreçte Türkiye’de Mekânsal Yoğunlaşma ve Sanayi Bölgelerinin Oluşumu Asst. Prof. Dr. Suna Muğan ERTUĞRAL, Prof. Dr. Mehtap ÖZDEĞER	722
Sanal Kaytarma Kavramı: İçerik Analizi Prof. Dr. Şebnem ASLAN, Ress. Assist. Seda UYAR	730
5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi Ve Kontrol Kanununun Yer Aldığı Tezlerin Tematik Açından İncelenmesi Prof. Dr. Şebnem ASLAN, Ress. Assist. Şerife GÜZEL, Huri TERCAN	748
Özgüven Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenilirliği ile Sağlık Çalışanlarında Sosyo-Demografik Farklılıkları Prof. Dr. Şebnem ASLAN, Ress. Assist. Şerife GÜZEL	766
Sermaye Akımlarına Yönelik Ekonomi Politikaları ve Oyun Teorisi Uygulaması Asst. Prof. Dr. Erdem TURGAN, Res. Assist. Şerif YÜKSEL	780
Uygulamalı Girişimcilik Eğitimlerinin Etkililiğinin Analizi: Nevşehir İlinde Gerçekleştirilen Girişimcilik Eğitimleri Üzerine Bir Araştırma Prof. Dr. Şevki ÖZGENER, Hatice DOĞAN	796
Sürdürülebilirlik Kapsamında Yeşil Nesil Restoranların Türkiye’deki Mevcut Durumu ve Gelişimi Res. Asst. Dr. Şule Ardıç YETİŞ, Res. Asst. Aybüke ÖZSOY	807
Çalışanlarda Başarı İhtiyacının Örgüt İçi Girişimcilik Üzerindeki Etkisini İncelemeye Yönelik Bir Araştırma Prof. Dr. Deniz ELBER BÖRÜ, Taha Yusuf ÇAKAREL	816
Köy Enstitüleri Sistemi’nin Siyasi ve Ekonomik Çizgi Üzerinde İncelenmesi Assoc. Prof. Dr. İsmail AKBAL, Talip KURŞUNCU	832
Kurumsal Yönetim Uygulamalarının Denetim Kalitesine Etkisi: Borsa İstanbul’da Ampirik Bir Araştırma Assoc. Prof. Dr. Şükran GÜNGÖR TANÇ, Tuğba ÇETİNEL	864
Daniel Buren’ in Sanat Pratiğinde Mekânsal Çalışmalar ve İzleyiciyle Etkileşimi Res. Assist. Dr. Tuğba RENKÇİ TAŞTAN	876
Eğitim Kalitesinin Girişimcilik Etkinliği Üzerindeki Etkisinde Algılanan Fırsatlar ve Girişimsel Niyetlerin Rolü Asst. Prof. Dr. Tülay DEMİRALAY, Inst. Özdemir YAVAŞ, Inst. İlkay DEMİRALAY	886
An Interpretation of Diversity Management Through the Lens of Sense-Making Approach Asst. Prof. Dr. M. Faruk ÖZÇINAR, Prof. Dr. Zeliha SEÇKİN	904
Girişimcilik Tutkusu Ve Tutkulu Liderlik Üzerine Bir Literatür İncelemesi Yasemin GÜLBAHAR, Prof. Dr. Himmet KARADAL	912
Algılanan Psikolojik Güçlendirmenin İç Girişimciliğe Etkisi Üzerine Bir Araştırma Prof. Dr. Yavuz DEMİREL, Berkan GÜNGÖR	926
Sosyal Zekânın Bilgi Paylaşımı Üzerine Etkisi: Akademisyenler Üzerine Bir Çalışma Prof. Dr. Yavuz DEMİREL, Funda CİVEK	946
Girişimcilik Açısından Polonya’daki Türk Tekstil Yatırımları Evren DİNÇER, Yusuf DEMİRGÜL	962
İş Yeri zorbalığı ve İş Yeri Nezaketsizliğinin Algılanan Stres Üzerine Etkisi: Sağlık Kurumlarında Bir Araştırma Assoc. Prof. Dr. Yücel EROL, Gözde AKAY, Nilüfer Ceren AYDIN	968
Hizmet Sektöründe Yalın Üretim: Bir Bankada Değer Akış Haritalama Uygulaması Assoc. Prof. Dr. Nuri Özgür DOĞAN, Bahşende TAŞDEMİR	980
Yoğun Rekabet Ortamında Performans Değerlendirme: İç Anadolu Bölgesindeki Devlet Üniversitelerinin, Veri Zarflama Analizi Yöntemiyle Performans Ölçümü Prof. Dr. Ahmet ERGÜLEN, Prof. Dr. Halim KAZAN Inst. Zeynep ÜNAL	995

Göz Hareketleri ile Duyarsızlaştırma ve Yeniden İşleme (EMDR)'nin Sınav Kaygısı Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi Zuhal ASARLI TOKGÖZ	1007
Prospective ELT Students' Opinions About Noise Levels in Language Classrooms Gülşah TIKIZ, Mızrap BULUNUZ, Miray ÖZÖZEN DANACI, Nurdan KAVAKLI	1021
Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi Sonrasında “Y” Ve “Z” Kuşağının Girişimcilik Niyetinde Farklılık Oluşur Mu? Kahta MYO Örneği Dr. Gülşen KIRPIK	1033
İmalat İşletmelerinde Çalışan Sessizliği ve Örgütsel Yabancılaşma Düzeylerinin ve Aralarındaki İlişkinin İncelenmesi Prof. Dr. H. Mustafa PAKSOY, Asst. Prof. Dr. Erhan KILINÇ, Asst. Prof. Dr. Hüseyin KOÇARSLAN, Zeynep YILDIZ	1053
Demografik Özellikler ve İş Tatmini: Otel İşletmelerinde Bir Araştırma Assoc. Prof. Dr. Metin KAPLAN, Inst. Hatice UÇAK	1070
Dil Öğreniminde Neolojizm Asst. Prof. Dr. İrfan TOSUNCUOĞLU	1079
Sadrazam Mahmut Şevket Paşa Suikasti'nin İngiliz Basınına Yansımaları ve İngiltere-Osmanlı Devleti İlişkilerine Etkileri Assoc. Prof. Dr. İsmail AKBAL, Asst. Prof. Dr. Özgür ÇINARLI	1089
Siyasal Katılımda Psikolojik Değişkenlerin Rolü Üzerine Bir Deneme: Olumlu ve Olumsuz Psikolojik Değişkenler Assoc. Prof. Dr. İsmail AKBAL	1111
İttihatçıların Tedhiş ve Korku Cinayetleri: Ahmet Samim Cinayeti Assoc. Prof. Dr. İsmail AKBAL	1125
1945-1960 Yılları Arasında Siyasal İktidar – Muhalefet İlişkileri: Siyasal Tahammülsüzlük, Partizanlık Ve Fanatizm Dr. İsmail SAFİ	1137
The Effect of Supervisor Incivility on Belongingness, Self-esteem Need Threats and Self-Presentational Behaviors of Employees: The Moderating Role of Individual Honor Orientation Dr. K. Duygu ERDAŞ	1149
Impact of Cyber Incivility on Exemplification, Self-promotion and Aggressiveness in an Online Context Dr. K. Duygu ERDAŞ	1162
Lider Öğretmenlik Yedinci Sanattan Öğrenilebilir mi? Inst. Mehmet Akif ÇAKIRER	1174
İş Karakteristikleri İle İş Doyumu Arasındaki İlişki Üzerine Bişkek Konaklama İşletmelerinde Bir Alan Araştırması Asst. Prof. Dr. Mehmet ULUTAŞ	1189
Stratejik Performans Yönetiminde Muhasebe Bilgi Sisteminin Rolü Assoc. Prof. Dr. Rahmi YÜCEL	1205
Asimetrik Bilgi ve Bütçesel Gevşeklik İlişkisinde Bütçesel Katılımın Rolü Assoc. Prof. Dr. Rahmi YÜCEL	1214
Eğitimcilerin Duygusal Zekâ Düzeylerini Ölçmeye Yönelik Ölçek Geliştirme Çalışması Res. Assist. Esin Bengü CERAN, Res. Assist. Selçuk YEKE	1223
İş Arkadaşlarının Kaytarma Davranışlarının Örgütsel Vatandaşlık Davranışa Etkisinde Örgütsel Bağlılığın Aracılık Rolü Semih SORAN, Harun ŞEŞEN, Pınar GÖKALP	1231
Digital Humanism in Education - Meaningful Use of Digital Technologies PaedDr. Silvia BARNOVÁ, PhD. PhDr. PaedDr. Slávka KRÁSNA, PhD.	1241
İşletme Kültürünün Tamamlayıcısı Olarak Türk Aile İşletmelerinde Kadın Girişimciliğinin Rol ve Önemi Asst. Prof. Dr. A. Turan ÖZTÜRK	1250
Örgütsel Etiğin Kurumsal İtibara Etkisi Üzerine Araştırma – Aksaray Turizm İşletmeleri Örneği Prof. Dr. Himmet KARADAL, Inst. Abdullah DEMİR	1263
Aristoteles ve Kölelik Prof. Dr. Abdullah KIRAN	1271
İşletmelerin Uluslararasılaşma Yönelimleri: BIST 100 Şirketlerinin Vizyon ve Misyon İfadeleri Üzerine bir Araştırma Res. Assist. Ahmed Yusuf SARIHAN, Prof. Dr. Güler SAĞLAM ARI	1277

Kırgızistan'da Turizm Sektörünün Mevcut Durumu Ve Gelişme Olanakları Res. Assist. Aziza SYZDYKOVA, Asst. Prof. Dr. Aktolkin ABUBAKİROVA	1292
İsmet İnönü' nün Lozan'daki Özel Görüşmeleri Dr. Ulvi ÖZDEMİR	1307
The Moderating Effect of Entrepreneurial Self-Efficacy On The Relationship Between Entrepreneurial Leadership And Entrepreneurial Opportunity Recognition In High-Technology (Smes) Firms Almoustapha Oumarou SOUMANA, Prof. Dr. Mehmet TURAN	1327
Etik İklim Algısının Örgütsel Özdeşleşme ve İşten Ayrılma Niyetine Etkisi Asst. Prof. Dr. Aysel GÜNEY, Res. Assist. Arif DAMAR	1350
Psikolojik Sermayenin Tükenmişlik, İş Tatmini ve İşten Ayrılma Niyeti Üzerine Etkisi Res. Asst. Dr. Mehtap ÖZTÜRK, Res. Asst. Dr. Kemalettin ERYEŞİL, Res. Asst. Arif DAMAR	1360
Do Female and Male Ethical Leaders and Employees Perform Differently on Job? Arif Masih KHOKHAR, Prof. Dr. Muhammad ZIA-UR-REHMAN, Metin GÜNAY	1369
Sürdürülebilir Bilişim Eğitimi İçin E-Atık Dönüşümü Asst. Prof. Dr. Atıl TAŞER, Inst. Halime TAŞER	1382
Devlet Üniversitelerinde Tedarikçi Kullanımına Yönelik Önermeler Asst. Prof. Dr. Atıl TAŞER	1387
Türkiye'de Turist Rehberliği Alanında Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi (1989-2018) Res. Asst. Aybüke ÖZSOY, Res. Asst. Zeynep ÇOKAL	1404
Kurumsal Yaklaşımlar Çerçevesinde Liderlik Teorisine Bakış Assoc. Prof. Dr. Ela ÖZKAN-CANBOLAT	1415
Bir Sosyal Medya Aracı Olarak Instagram Kullanımı ve Kişisel İletişim Kaygısı Üzerine Üniversite Öğrencileri ile Araştırma Dr. Nebiye KONUK	1434
Sosyal Medya Kullanımı Eğitimi ve Bir Eğitim Aracı Olarak Sosyal Medya Kullanımı Dr. Nebiye KONUK, Inst. Selime GÜNTAŞ	1459
Tüketici Şüpheliğinin Giderilmesinde Retorik Unsurların Kullanımı Inst. Dr. Uğur UĞUR, Asst. Prof. Dr. Sevtap SARIOĞLU UĞUR	1485
Vergi Ziyat Suçu ve İzaha Davet Müessesesi – 416 Assoc. Prof. Dr. Yaşar AYYILDIZ	1496
Yerel Yönetimlerde Bir Karar Verme Problemi: Bir Çocuk Oyun Parkı Projesi İçin En Uygun Yerleşim Planının Belirlenmesi Assoc. Prof. Dr. Nuri Özgür DOĞAN, Aycan KAMA	1512
Aile Şirketlerindeki Yönetim Devir Sürecinde Kuşaklar Arası Yetki Devrinin Karar Zamanı: Ardılın Eğitim Ekseninden Bir Analiz Assoc. Prof. Dr. Aykut GÖKSEL	1542
Gençlerin Girişimcilik Eğiliminin Analizi: Anne ve Babanın Rolüne İlişkin Bir Araştırma Assoc. Prof. Dr. Aykut GÖKSEL, Serhat ULUCAN	1552
Muhasebe Denetiminin Dünü, Bugünü ve Dijitalleşme Sürecinde Geleceği Asst. Prof. Dr. Azize ESMERAY	1564
Küresel Rekabet Gücünün Lojistik Performans Üzerindeki Etkisi: Doğu Asya ve Pasifik Ülkeleri Örneği Assoc. Prof. Dr. Betül ALTAY TOPCU	1573
Helal Turizmin Türkiye'deki Mevcut Durumunun Değerlendirilmesi Dr. Betül ÇETİN	1582
İnsani Gelişim Endeksi İle Göç Arasında Nedensellik İlişkisi Analizi: G20 Ülkeleri İçin Bir Çalışma Asst. Prof. Dr. Esra ÇIKMAZ, Bilge ÇİPE	1594
Kültürel Zekâ ile Sosyal Beceri Arasındaki İlişki: Kastamonu Üniversitesinde Bir Araştırma Prof. Dr. Yavuz DEMİREL, Buket CANAL	1613
Üst Düzey Yöneticilerin Özelliklerinin Performans Ölçümlerinin Kullanımına İlişkin Etkileri: Antalya'daki Otellerden Bulgular Prof. Dr. Hüseyin ARASLI, Res. Assist. Cihan ALPHUN	1630
Women Entrepreneurship In Terms Of Environmental And Gender Factors: An Empirical Research In Çorum Dr. Bülent GÜVEN	1642

Suriye'den Türkiye'ye Gelen Göç Dalgasının Sosyokültürel Yapıya Etkilerine İlişkin Akademisyen Görüşlerinin İncelenmesi Coşkun SAĞLIK	1653
Terör Olaylarının ve Döviz Kuru Oynaklığının Turizm Talebi Üzerine Etkisi: Türkiye' den Bir Kanıt Emre BULUT, Cumali MARANGOZ, Serap ÇOBAN	1691
İnsan Kaynakları Yönetiminde Endüstri 4.0 Etkileri: Türkiye'den Bir İnceleme Res. Assist. Damla KARAKÖY, Assoc. Prof. Dr. Müge Leyla YILDIZ, Assoc. Prof. Dr. Ayla Zehra ÖNCER	1746
Kapadokya'da Faaliyet Gösteren Bir Balon İşletmesinin Etkinliğinin Veri Zarflama Analizi Yöntemi İle Ölçülmesi Assoc. Prof. Dr. Nuri Özgür DOĞAN, Dilek ÇARDAK	1772
Beşeri Sermayenin Türkiye'deki Bankaların Performansı Üzerine Etkisi Assoc. Prof. Dr. Şükran GÜNGÖR TANÇ, Res. Assist. Eda KÖSE	1783
Duygusal Emek ve İş Tatmini: Algılanan Örgütsel Desteğin Düzenleyici Rolü Prof. Dr. Enver AYDOĞAN, Ress. Assist. Emre Burak EKMEKÇİOĞLU	1793
Sosyal Medya Alanında Yazılan Ulusal Tezlerin İçerik Analizi ile İncelenmesi Assoc. Prof. Dr. Harun YILDIZ, Ress. Asist. Esra TANI	1802
Girişimci Olma Nedenlerinin Ve Girişimcilerin Karşılaştıkları Zorlukların Belirlenmesi: Aksaray Örneği Prof. Dr. Himmet KARADAL, Inst. Ethem MERDAN	1813
Veri Biliminde Banka Müşterilerini Farklı Tanıma/Tanımlama Yöntemleriyle İlişkileri Zenginleştirme Dr. Faruk BULUT	1821
The Effects of School Managers' Sociotropic and Autonomic Personality Traits on Solving Bullying Issues at School Asst. Prof. Dr. Fethi KAYALAR	1843
Sosyal Medya Bağımlılığı İle İnternet Kullanım Amaçları Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma Prof. Dr. Cemile ÇELİK, Gamze KAYA	1863
GİG Ekonomisinde Girişimcilik Algısı Gaye MAT ÇELİK, Hatice Necla KELEŞ, Bahar BURTAN DOĞAN, Mustafa ÇALIŞKAN	1874
İnsan Kaynakları Yönetimine Geçmişten Bir Bakış: Enderun Mektebinde İnsan Kaynakları Yansımaları Res. Assist. Gökhan KENEK, Prof. Dr. Enver AYDOĞAN	1885
Çimento Sektöründeki Yatırım Duyurularının Pay Getirileri Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi Gözde ELBİR, Prof. Dr. Serkan Yılmaz KANDIR	1894
Üniversite Öğrencilerinin İçinde Yaşamış Oldukları Çevreye Olan Ekonomik Katkıları Inst. Gül KADAN, Assoc. Prof. Dr. Rıdvan KÜÇÜKALİ	1906
Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Medya Araçlarına Yönelik Tutumlarının İncelenmesi Inst. Gül KADAN, Prof. Dr. Neriman ARAL	1920
Üniversite Öğrencilerinin Bireysel Yenilikçilik ve Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Girişimcilik Yönelimleri Üzerindeki Etkisi: Erciyes Üniversitesi Örneği Assoc. Prof. Dr. Ebru AYKAN, Inst. Gül KARAKUŞ, Res. Assist. Hande KARAKOÇ	1939
Psikolojik Sermayenin Bağlamsal Performans Üzerindeki Etkisi: Otel İşletmelerinde Bir Araştırma Assoc. Prof. Dr. Metin KAPLAN, Gülbahar KERİMAN	1952
Medea, Pasolini, Capadocia Prof. Dr. Selma KÖKSAL	1962
Z Kuşağı Medyayı Nasıl Kullanıyor? Ress. Assist. Esra TANI	1968
Eğitim Kalitesi ve Girişimcilik Eğitimi Zamanının Girişimcilik Etkinliği Üzerindeki Etkileri Inst. Özdemir YAVAŞ, Asst. Prof. Dr. Tülay DEMİRALAY, Inst. İlkay DEMİRALAY	1973
Türkiye'nin Spor Alanında Start-Up Ekosisteminin İncelenmesi ve "Sportyeer.com" Firması Örnek Olayı Inst. Mehmet Akif ÇAKIRER	1992
Girişimcilik Kültürü ve Züğürt Ağa Sinema Filminin Girişimcilik Bağlamında Analizi Inst. Mehmet Akif ÇAKIRER	2001

İş Sağlığı ve Güvenliği Algısının Çalışan Memnuniyeti Üzerindeki Etkisi: Kamu Hastanesinde Bir Araştırma

Mehmet Emin EREN

Nevşehir Hacı Bektaş Veli University SBE
erenmehmetemin@hotmail.com

Assoc. Prof. Dr. Metin KAPLAN

Nevşehir Hacı Bektaş Veli University FEAS
metinkaplan50@gmail.com

ÖZET

Her yönden sağlıklı ve güvenli bir ortamda çalışmak temel bir insan ve çalışan hakkıdır. Bu hakkın ulusal ve uluslararası mevzuatta giderek daha detaylı ve anlamlı bir şekilde tanımlandığını, ve iş sağlığı ve güvenliği (İSG)'nin bugün çalışma hayatının ayrılmaz bir parçası olduğunu görmekteyiz. Teknolojik gelişmelerin birçok alanda insan gücünün yerini alabilecek makineleri üretebildiği günümüzde, sağlık sektörünün değişmeyi insan kaynağı, yani sağlık çalışanlarıdır. Sağlık sektörü ayrıca verdiği hizmetin hayati olması, hata kabul etmemesi ve sürekli ulaşılabilir olması gerekliliği yönünden diğer hizmet sektörlerinden ayrılmaktadır. Bu durum aynı zamanda riskli bir iş kolu olan sağlık sektörü üzerine yapılacak İSG çalışmalarının önemini ortaya koymaktadır.

Bu çalışmanın amacı İSG algısının çalışan memnuniyeti üzerine etkisini analiz etmektir. Bunun için İstanbul'da faaliyet gösteren bir kamu hastanesinde çalışmakta olan 326 sağlık personelinin İSG'ye ilişkin algıları ile çalışan memnuniyeti düzeylerine ilişkin veriler anket yoluyla toplanmıştır. Elde edilen veriler istatistiksel olarak çoklu ve basit regresyon analizleri yoluyla incelenmiştir.

İSG'nin iş yerinde sağlanması, konuyla ilgili devletin sorumlulukları, hastane yönetiminin sorumlulukları ve çalışanların sorumlulukları olmak üzere üç boyutlu olarak değerlendirilmiştir. Yapılan basit regresyon analizi ile İSG'nin çalışan memnuniyeti üzerinde anlamlı ve pozitif bir etkisi olduğu tespit edilmiştir. Çoklu regresyon analizi sonuçlarına göre ise İSG'nin alt boyutlarından hastane yönetiminin sorumluluklarını yerine getirmesi çalışan memnuniyeti üzerinde pozitif bir etkiye sahipken, devletin ve çalışanların sorumlulukları boyutlarının anlamlı bir etkiye sahip olmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İş Sağlığı ve Güvenliği, Çalışan Memnuniyeti, Hastane Çalışanları

The Effect of the Perception of Occupational Health and Safety on Employee Satisfaction: A Study in a Public Hospital

ABSTRACT

Working in a safe and healthy environment in every respect is a fundamental human and labor right. This right has been increasingly recognized in a more detailed and meaningful way by a number of national and international laws and regulations. Occupational health and safety (OHS) has become an inseparable part of the working life. Today, technology produces any kind of machinery replacing many human jobs. But the human resource in health sector, i.e. healthcare workers, cannot be replaced. Health sector is also different from other services sectors because it provides continuous life-sustaining service and making a mistake would be literally a matter of life and death. Therefore the importance of working on OHS in health sector which is also a highly risky line of work becomes evident.

The aim of this study is to analyze the effect of OHS on employee satisfaction in hospital employees. Data were collected through a questionnaire completed by 326 employees working in a public hospital in Istanbul and analyzed statistically by means of simple and multiple regression.

OHS is considered to have three dimensions: The responsibilities of the state, the hospital management and the employees themselves in ensuring OHS in the workplace. The results of simple regression analysis showed that OHS had a positive effect on employee satisfaction. Multiple regression analysis revealed that while the positive perception of hospital management had a positive impact on employee satisfaction, other dimensions of OHS did not have any significant relationship with employee satisfaction.

Keywords: Occupational Health and Safety, Employee Satisfaction, Hospital Employees

1. GİRİŞ

Çalışanın işyerinde sağlıklı ve güvenli bir ortamda olması “İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi” nin 23. ve 25. maddelerinde güvence altına alınmış bir insanlık hakkıdır (Aydın Aytekin, 2010, s.3). Dolayısıyla İSG hizmetlerinin tüm sektörlerde, herkes için sağlanabiliyor olması prensip olarak önemlidir. Ancak ülkelerin kendilerine has koşulları, yasal mevzuatları, ve farklı sektörlerin farklı problemleri ve ihtiyaçları olması İSG çalışmalarının değişik boyutlarda sürdürülmesini gerektirmektedir. Bu noktada hem literatür hem de Türkiye’deki mevzuat sağlık sektörünü en riskli iş kollarından birisi olarak tanımlamaktadır (Devebakan, 2007, s.4). Sağlık çalışanlarının iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması bir hak olduğu gibi, bu durum aynı zamanda bu sektörün kendine özel çalışma şartlarının ve risklerinin belirlenmesini zorunlu kılmaktadır.

İş sağlığı ve güvenliği (İSG) son yıllarda Türkiye’de ve dünyada adını gittikçe daha sık duyduğumuz bir kavram olup, alanında uzmanların yetiştiği yeni bir iş sahası olarak da hemen hemen tüm iş yerlerinde karşımıza idari bir çalışma birimi olarak çıkmaktadır. İSG’nin bugün çalışma hayatının ayrılmaz bir parçası olmasını kısaca üç yönden ele alabiliriz. Birincisi, her yönden sağlıklı ve güvenli bir ortamda çalışmak temel bir insan ve çalışan hakkıdır. Bu hakkın ulusal ve uluslararası mevzuatta giderek daha detaylı ve anlamlı bir şekilde tanındığını görmekteyiz. İkincisi, buna bağlı olarak gelişen hukuki sistem doğrultusunda bugün ülkelerin taraf olma ve yasal sorumluluklarının ortaya çıkma durumu doğmaktadır. Son olarak çalışma hayatının iyileşmesinin iş yerinde verimliliği arttırması doğal olarak beklenmektedir. Ancak İSG’nin çalışanlar tarafından nasıl algılandığı, onların memnuniyet düzeylerini nasıl etkilediği, bir diğer deyişle yukarıda beklenen sonuçları doğurup doğurmadığı ancak sağlıklı verilerin toplanıp bilimsel olarak incelenmesi ile mümkündür.

Bu konuda çalışma yapılacak en önemli sahalardan biri de şüphesiz sağlık sektörüdür. Teknolojik gelişmelerin birçok alanda insan gücünün yerini alabilecek makineleri üretebildiği günümüzde, sağlık sektörünün değişmeyen insan kaynağı, yani sağlık çalışanlarıdır. Bugün karşımıza oldukça donanımlı tıbbi cihazlar çıkmaktadır. Tanı ve teşhislerin erken konulabilmesi için biyomedikal rekabet hızla artmaktadır. Tahlil ve tetkikler neredeyse anında sonuç verebilmekte, robotik cerrahiyle daha önce yapılamayan ya da zor şartlarda yapılan birçok ameliyat hızla ve sıklıkla yapılabilmektedir. Ancak ironik bir şekilde bu durum sağlık sektöründe daha fazla mesaiyi, daha fazla radyasyona maruz kalmayı hatta daha fazla şiddete maruz kalmayı da beraberinde getirmiştir.

Bu araştırmada İSG'nin sağlık sektöründeki yerine değinilmektedir. İSG'nin sağlık çalışanlarının memnuniyeti üzerine etkisi değerlendirilmiştir. Literatürde sağlık çalışanları örnekleminde bu iki değişken arasındaki ilişkiyi inceleyen sınırlı sayıda araştırmaya rastlanılmıştır. Bu araştırmanın bu çerçeve de literatürdeki boşluğa katkı sağlayacağı umulmaktadır. Bu bağlamda araştırma sorusu şudur: “Sağlık alışanlarının memnuniyet düzeyinde iş sağlığı ve güvenliğine yönelik algıları etkili midir?” Bu amaçla İstanbul'da faaliyet gösteren bir kamu hastanesi çalışanları ile anket çalışması yapılmıştır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde araştırmaya ait değişkenler; iş sağlığı ve güvenliğ ile çalışan memnuniyeti kavramsal olarak anlatılmaya çalışılacaktır.

2.1. İş Sağlığı ve Güvenliği

İş sağlığı ve güvenliği, çalışanların sağlıklı yaşam hakkının güvence altına alınması ve işyerinde oluşabilecek çeşitli tehlikelerden korunması; ruhsal, bedensel ve sosyal iyilik halinin sağlanması için işyeri içi ve dışındaki çalışma koşullarının iyileştirilmesi amaçıyla yapılan çalışmalardır (Sarıçam, 2012, s.5; Yılmaz, 2009, s.8). İşçinin korunması iş hukukunun temel ilkelerinden biridir. Ancak bu noktada esas olan, iş kazaları ve meslek hastalıklarının meydana gelmeden önce önlenmesidir (Korkmaz ve Avsallı, 2012, s.154). Bu anlamda önleyici çalışmalar işin tüm süreçlerine yönelik olmalı, işçinin yaşadığı ve çalıştığı çevreleri bütün olarak ele almalıdır (Ofloğlu ve Karaca, 2001, s.330; Yılmaz, 2009, s.8).

Bu tanımlar faydalı olmasına rağmen pratikte ne yapılması ve bahsi geçen önleyici çalışmaların ne olması gerektiğine dair yeterince ipucu vermemektedir. Uluslararası alışma Örgütü (UÇÖ) ve Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) ise İSG hizmetlerinin amaçlarını daha somut olarak şu şekilde tanımlamıştır: Çalışanların fiziksel ve ruhsal sağlık kapasitelerinin en yüksek düzeye çıkarılması; her çalışanın fiziksel ve ruhsal yeteneklerine uygun işlerde çalıştırılması; olumsuz koşullar nedeniyle çalışan sağlığının bozulmasının önlenmesi; iş ve çalışan arasında uyumun sağlanması ile asgari yorgunlukla optimal verim elde edilmesi; işyerindeki sağlığa zararlı etkenlerin ortadan kaldırılması; ortaya çıkan sağlık zararlarının ve meslek hastalıklarının tespit edilmesi ve tedavilerinin sağlanması; böyle durumlarda çalışanların tekrar çalışabilmelerine olanak sağlanması; ortaya çıkan zararların objektif, etik ve bilimsel yollarla tespit edilmesi ve değerlendirilmesidir. Dolayısıyla pratikte iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması uygun içe yerleştirmeyi, işyeri ortam faktörlerinin değerlendirilmesini, sağlık risklerinin kontrolünü,

aralıklı kontrol muayenelerini, işyerinde sağlık hizmetlerinin sunulmasını ve sağlık eğitimi ve danışmanlık kurallarına uyulmasını gerektirmektedir (Oğan, 2014, s.7-8).

İSG açısından bakıldığında sağlık çalışanları birçok tehlike ve riskle karşı karşıyadır. Genel olarak tehlike, insan sağlığına karşı oluşan tehdit, hasara veya zarara neden olma potansiyelini; risk ise tehlikeli bir durumda olumsuz bir olayın ortaya çıkma olasılığını ifade etmektedir (Sarıçam, 2012, s.15). Amerikan Ulusal Mesleki Sağlık ve Güvenlik Enstitüsü (*National Institute for Occupational Safety and Health*) sağlık çalışanlarını etkileyen tehlike ve riskleri biyolojik, psikolojik, kimyasal, fiziksel ve ergonomik olarak sınıflandırmaktadır (Meydanlıoğlu, 2013, s.193). Bu faktörler birbirleriyle büyük ölçüde ilişki içindedirler. Örneğin, bir sağlık çalışanının iş ortamında karşılaştığı fiziksel risk ve tehlikelerin psikolojik sonuçlara da yol açabileceği ifade edilebilir.

2.2. Çalışan Memnuniyeti

Memnun olma genel olarak bir durumdan ötürü duyulan sevinç ve mutluluğu ifade etmektedir. Birçok düşünür, bireylerin farklı şeylerden memnun olmalarına rağmen, ortak olarak her zaman memnun olma çabası içinde olduğunu altını çizmiştir (Yücel, Gündoğdu ve Karadağ, 2012, s.3). Bireyin memnuniyetini zenginlikten sağlığa maddi ya da manevi birçok faktör sağlayabilir.

Çalışan memnuniyeti kavramı da bir çalışanın işteki ihtiyaçları ile isteklerinin uyum durumunu ifade etmek için, çalışanların iş ve iş çevresindeki mutluluğunun bir ölçüsü olarak kullanılmaktadır (Korkmaz ve Erdoğan, 2014, s.546). Diğer bir deyişle çalışan memnuniyeti çalışanın işinden duyduğu mutluluk, iş deneyimi sonucu ortaya çıkan olumlu duygusal durumdur (Kaya, Güzel ve Çubukçu, 2011, s.53).

Avrupa Birliği'nin yürüttüğü bazı çalışmalar Türkiye'de maalesef çalışanların işinden memnun olmama oranlarının oldukça yüksek olduğunu tespit etmiştir (Paksoy, 2007, s.140). Çalışan ve iş arasındaki ilişki düşünüldüğünde, iş kavramının çalışan için oldukça geniş olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Bu ilişkinin içine yalnızca fiziksel çalışma ortamı değil, çalışanlar arasındaki ilişkiler, iş tanımları, organizasyonel durum, performans politikaları, takdir ya da ceza sistemi, ücret ve yan haklar vb. tüm bileşenler girmektedir (Kaya ve Zaim, 2015, s.61). İş memnuniyeti iş ile ilgili yaşanan tüm tecrübelerin sonucunda ortaya çıkmaktadır (Dinç ve Ceylan, 2008, s.15). Literatüre bakarak çalışan memnuniyetini etkileyen faktörleri bireysel ve örgütsel olmak üzere sınıflandırmak mümkündür.

Bireysel faktörler başlıca kişinin kendisinden kaynaklanan cinsiyet, yaş, yetenek ve zeka gibi, ve ayrıca sonradan edinilen eğitim, medeni durum, statü, kıdem gibi değişkenlere işaret etmektedir (Yücel, Gündoğdu ve Karadağ, 2012, s.34). Daha önce iş stresi konusunda değinildiği üzere, aynı şartlara sahip iki çalışanın kişisel algıları ve kişilik yapıları iş ortamından farklı şekilde etkilenmeleri ile sonuçlanabilir. Örneğin içe dönük, iletişimden hoşlanmayan bir birey halkla ilişkiler bölümünde çalışırken işinden memnun olma ihtimali azalır. Ya da hiperaktif bir birey masa başında çalışmak durumunda işinden memnun olmayacaktır. Evli bir çalışan için çalışma süreleri, vardiya gibi konular iş hayatı ile özel hayatına ait rol çatışmasına yol açarken, bekar bir çalışan bu konularda daha esnek olmayı tercih edebilir. Çalışanın iş yerinde eğitim durumu ve yeteneklerine uygun bir statü sahibi olup olmaması da iş memnuniyetini etkileyebilir.

Bunların yanı sıra işin niteliği, ücret, terfi fırsatları, yönetim ve iş arkadaşları gibi örgütsel unsurlar da önemlidir (Davras ve Gülmez, 2013, s.169; Dinç ve Ceylan, 2008, s.16). Bu çerçevede çalışan memnuniyetini sağlanması adına işin görev ve sorumluluklarının dağıtılması, öğrenme fırsatının sağlanması, yapılan işin önemi ve yoğunluğuna bağlı olarak karşılığının ücrete yansıtılması, terfi imkanlarının sağlanması, gerekli teknik desteğin verilmesi ve çalışanlar arasında genel olarak destekleyici davranışların ve işbirliğinin sağlanması önemlidir (Dinç ve Ceylan, 2008, s.16).

Bu noktada çalışan memnuniyeti ile daha önce tartışılan İSG kavramı arasında yakından bir ilişki olduğu da açıkça görülebilir. Çalışanın işinden memnun olmasının ancak İSG'nin sağlandığı durumlarda mümkün olduğunu iddia etmek yanlış olmayacaktır. İş memnuniyetinin düşük olması bir anlamda iş yerindeki şartların çalışan açısından bozulduğunun göstergesidir (Güzel, 2013, s.349). İSG'nin öncelikli amacı da çalışanın mutlu, sağlıklı ve huzurlu olmasını sağlamaktır (Sarıçam. 2012, s.31).

2.3.İş Sağlığı ve Güvenliği ile Çalışan Memnuniyeti Arasındaki İlişki

Çalışan memnuniyetini etkileyen faktörler arasında da işin niteliğini ve çalışma ortamını görmekteyiz. Bu durumda İSG'ye yönelik çalışmaların artmasının çalışanların memnuniyet düzeylerini arttıracacağı beklenebilir. Peki gerçekte bu değişkenler arasında nasıl bir ilişki vardır? Çalışanlar İSG'yi çalışan memnuniyeti ile nasıl ilişkilendirmektedir? İSG çalışanların memnuniyet düzeyleri üzerinde gerçekten etkili midir? Bu sorulara sağlık sektörü ele alındığında nasıl cevap verebiliriz? Bu noktada bu çalışmanın ana değişkenleri olan İSG ve çalışan memnuniyeti ile bunlar arasındaki ilişki üzerine yapılmış bazı araştırmaların sonuçlarına yer vermekte yarar vardır.

Çalışan memnuniyeti ile ilgili de çeşitli sektörlerde yürütülmüş araştırmalar mevcuttur. Güzel (2013), çalışma koşulları ve iş memnuniyeti arasındaki ilişkiye yönelik kuaförler üzerine çalışmış, havalandırma, aydınlatma vb. ergonomik çalışma koşulları ile iş memnuniyeti arasında güçlü bir ilişki olduğu sonucuna varmıştır. Korkmaz ve Erdoğan (2014) bir devlet kurumu çalışanları ile gerçekleştirdikleri araştırma sonucu örgütsel bağlılığın çalışan memnuniyetini arttırdığını tespit etmişlerdir. Okumuş ve arkadaşları (2013) eğitim sektörüne yönelik bir çalışma yapıp, çalışan memnuniyeti ile umutsuzluk ve tükenmişlik arasında negatif ilişki saptamışlardır.

Sağlık çalışanlarının memnuniyetine yönelik bazı araştırmalar ise şu şekilde sonuçlanmıştır. Ceyhan ve Çelik (2004) özellikle hekim ve hemşirelerin vardiyalı çalışma uygulamasından memnun olmadıklarını göstermişlerdir. Arcak ve Kasımoğlu (2006) hemşirelerle bir çalışma yürütmüş, araştırmaya katılanların çoğunluğunun mesleklerini severek yaptıkları ancak yüksek kapasiteli hastanelerde çalışan hemşirelerin görece daha zor koşullarda çalıştıklarını ve mesleklerini daha az sevdiklerini tespit etmişlerdir.

3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu bölümde araştırmanın anakütle, örneklem, ölçekler, model ve hipotezlerine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Örneklemi

Araştırmanın evrenini İstanbul ilinde faaliyet gösteren bir kamu hastanesi çalışanları oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında tam sayım yöntemi esas alınmıştır. Araştırmanın yapıldığı dönemde söz konusu hastanede toplam 1100 çalışan olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda tüm çalışanlara anket formu dağıtılmıştır. Geri dönen anket sayısı 326'dır. Evrenin 1100 olduğu bir araştırmada örneklem hacmi 285'dir (Ural ve Kılıç, 2005, s.43). Dolayısıyla 326 anketin yeterli olduğu ifade edilebilir.

3.2. Ölçekler

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket tekniği kullanılmıştır. Anket üç kısımdan oluşmaktadır. Anketin birinci kısmında iş sağlığı ve güvenliği düzeyini ölçmek amacıyla Devebakan (2007) tarafından geliştirilen ölçek yer almaktadır. Bu ölçek devletin sorumlulukları (7 ifade), hastane yönetiminin sorumlulukları (27 ifade) ve çalışanların sorumlulukları (8 ifade) olmak üzere 3 boyut ve toplam 42 ifadeden oluşmaktadır. 5'li likert tipi ölçek kullanılmıştır

(1=Kesinlikle Katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum, 4=Katılıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum).

Anketin ikinci kısmında Sağlık Bakanlığı (2016) tarafından uygulanan çalışan memnuniyeti ölçeği yer almaktadır. Bu ölçek tek boyut ve 14 ifadeden oluşmaktadır. 5’li likert tipi ölçek kullanılmıştır (1=Kesinlikle Katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum, 4=Katılıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum).

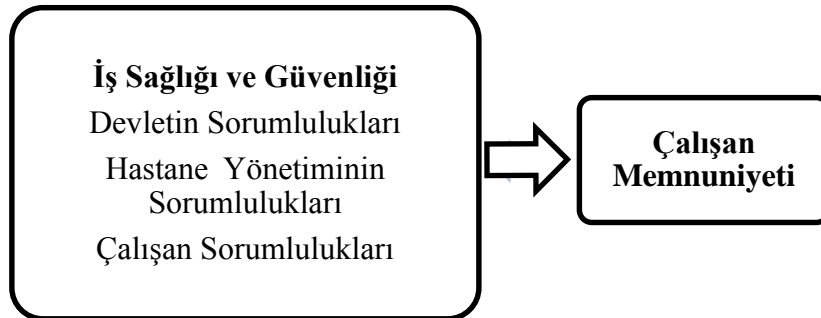
Anketin üçüncü kısmında, katılımcıların cinsiyeti, medeni durumu, yaşı, eğitim durumu, iş deneyimi ve görevini belirlemeye yönelik ifadeler yer almaktadır. Ankette kullanılan ölçeklerin, güvenilirlik analizi sonucu elde edilen Cronbach’s Alpha (α) katsayıları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1. Kullanılan Ölçeklerin Güvenilirlik Analizi Sonuçları

Ölçekler	İfade Sayısı	Cronbach’s Alpha (α)
İş Sağlığı ve Güvenliği	42	0,972
Devletin Sorumlulukları	7	0,903
Hastane Yönetiminin Sorumlulukları	27	0,968
Çalışanların Sorumlulukları	8	0,877
Çalışan Memnuniyeti	14	0,886

3.3.Araştırmanın Modeli ve Hipotezler

İş sağlığı ve güvenliği ile çalışan memnuniyeti arasındaki ilişkileri inceleyen ampirik çalışmalardan hareketle Şekil 1’de görülen araştırma modeli geliştirilmiştir.

Şekil 1. Araştırma Modeli

Bu çalışmada test edilmek üzere literatürdeki araştırma sonuçlarından hareketle aşağıdaki hipotezler kurulmuştur.

Hipotez 1: İş sağlığı ve güvenliği, çalışan memnuniyeti üzerinde pozitif bir etkiye sahiptir.

Hipotez 2: İş sağlığı ve güvenliğinin devletin sorumlulukları boyutu, çalışan memnuniyeti üzerinde pozitif bir etkiye sahiptir.

Hipotez 3: İş sağlığı ve güvenliğinin hastane yönetiminin sorumlulukları boyutu, çalışan memnuniyeti üzerinde pozitif bir etkiye sahiptir.

Hipotez 4: İş sağlığı ve güvenliğinin çalışanın sorumlulukları boyutu, çalışan memnuniyeti üzerinde pozitif bir etkiye sahiptir.

4. ARAŞTIRMA BULGULARI

Uygulanan anketler sonucunda elde edilen verilere, araştırma amacına uygun istatistiksel analizler uygulanmıştır.

4.1. Katılımcıların Demografik Özellikleri ile İlgili Bulgular

Araştırma kapsamında değerlendirilen çalışanların demografik özellikleri Tablo 2’de verilmiştir. Tablo 2’deki çalışanların demografik özellikleri ile ilgili araştırma sonuçları incelendiğinde; katılımcıların %27.4’ünün erkek, %72.6’sının kadın olduğu görülmüştür. Medeni durum açısından bakıldığında %55.3’ünün evli, %44.7’sinin bekâr olduğu anlaşılmıştır. Anketin uygulandığı sağlık çalışanlar yaş aralığı dağılımı açısından incelendiğinde ise; %8.6’sının 18-22 yaş arası, %36.9’unun 23-27 yaş arası, %21.7’sinin 28-32 yaş arası, %16.9’unun 33-37 yaş arası ve %15.9’unun 38 yaş ve üzeri olduğu görülmüştür

Anketi cevaplayan çalışanların % 23.3’ü lise, %23.6’sı önlisans, %39.9’u lisans, %13.2.’si ise lisansüstü seviyesinde eğitime sahiptir. Katılımcıların profiline iş deneyimi açısından baktığımızda ise %15.4’ünün 1 yıldan az, %39.9’unun 1-5 yıl arası, %23.3’ünün 6-10 yıl arası, %21.4’ünün ise 11 yıl veya daha fazla süredir çalışmakta olduğunu görmekteyiz.

Şu an çalıştıkları hastanede bu çalışanların %8.5’i uzman doktor, %2.2’si asistan doktor, %3.7’si sağlık memuru, %51.1’i hemşire, %14.4’ü sağlık teknisyeni, %2.2’si idari memur olarak görev yapmaktadır. Katılımcıların %17.8’i ise bu kategorilerde yer almayan herhangi bir başka kadroda çalışmaktadırlar.

Tablo 2. Anketi Cevaplayan Çalışanların Demografik Özellikleri

Özellikler	F	%	Özellikler	F	%
Cinsiyet			Medeni Durum		
Erkek	87	27,4	Evli	177	55,3
Kadın	231	72,6	Bekâr	143	44,7
Yaş			Eğitim Düzeyi		
18-22 arası	27	8,6	Lise	69	23,3
23-27 yaş arası	116	36,9	Önlisans	70	23,6
28-32 yaş arası	68	21,7	Lisans	118	39,9
33-37 yaş arası	53	16,9	Lisansüstü	39	13,2
38 yaş ve daha fazla	50	15,9			
İş Deneyimi			Göreviniz		
1 yıldan az	49	15,4	Uzman Doktor	23	8,5
1-5 yıl	127	39,9	Asistan Doktor	6	2,2
6-10 yıl	74	23,3	Sağlık Memuru	10	3,7
11 yıl ve üzeri	68	21,4	Hemşire	138	51,1
			Sağlık Teknisyeni	39	14,4
			İdari memur	6	2,2
			Diğer	48	17,8

n= 326

4.2.Regresyon Analizi Sonuçları

İş sağlığı ve güvenliğinin çalışan memnuniyeti üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla yapılan basit regresyon analizi sonuçları Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3’e göre regresyon analizi sonucu incelendiğinde modelin anlamlı olduğu ifade edilebilir ($R^2=0,435$; $F_{(1,324)}=249,646$; $p < 0,01$). Bu sonuçlara göre çalışan memnuniyeti ile ilgili varyanstaki değişimin %43,5’ inin iş sağlığı ve güvenliği tarafından açıklandığı söylenebilir. Analiz sonucuna göre, iş sağlığı ve güvenliğinin ($\beta=0,729$; $p < 0,01$) çalışan memnuniyeti üzerinde pozitif bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu bulguya göre H1 desteklenmiştir.

Tablo 3. İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Çalışan Memnuniyetine İlişkin Basit Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımsız Değişken	β	Standardize Edilmemiş β	Standart Hata	t Değeri	Sig.
Sabit					
Değişken		0,731	0,156	4,688	0,000
İş Sağlığı ve Güvenliği	0,660	0,729	0,05	15,880	0,000
F				249,646	
Düzeltilmiş R ²				0,433	
R ²				0,435	
Std. Error of the Estimate				0,54064	
Durbin-Watson				1,636	
Anlamlılık Düzeyi				0,000	

Bağımlı Değişken: Çalışan Memnuniyeti

** p<0,01

İş sağlığı ve güvenliğinin alt boyutları olan devletin, hastane yönetiminin ve çalışanların sorumluluklarının çalışan memnuniyeti üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla yapılan çoklu regresyon analizi sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Regresyon modelinin sağlıklı olması için çoklu bağlantı (multicollinearity) sorunu olup olmadığı analiz edilmeli, dolayısıyla tolerans ve varyans etkileme faktörüne (VIF) bakılmalıdır (Akman vd., 2008, s.108). Düşük tolerans ve yüksek VIF değerleri çoklu bağlantıya işaret etmektedir (Kalaycı, 2009, s.268). Tablo 4 incelendiğinde tüm tolerans değerleri 0,1'den büyük ve varyans etkileme faktörleri (VIF) 10'dan küçük olduğu için çalışan memnuniyeti bağımlı değişkeni ile ilgili regresyon modelinde çoklu bağlantı sorunu olmadığı sonucunu çıkarabiliriz (Gujarati, 1999; Özgener ve İraz, 2006, s.1362).

Tablo 4. İş Sağlığı ve Güvenliğinin Alt Boyutları Açısından Çalışan Memnuniyetine İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımsız Değişkenler	Standardize Edilmemiş β	Standart Hata	β	t Değeri	Sig.	Tolerans	VIF
Sabit	0,919	0,197		4,675	0,000		
Devletin Sorumlulukları	0,031	0,064	0,033	0,489	0,625	0,375	2,664
Hastane Yönetiminin Sorumlulukları	0,586	0,068	0,608	8,635	0,000	0,348	2,870
Çalışanların Sorumlulukları	0,071	0,052	0,064	1,382	0,168	0,808	1,237
F				85,336			
Düzeltilmiş R ²				0,438			
R ²				0,443			
Std. Error of the Estimate				0,53860			
Durbin-Watson				1,642			
Anlamlılık Düzeyi				0,000**			

Bağımlı Değişken: Çalışan Memnuniyeti

**p<0,01

Tablo 4'e göre çoklu regresyon analizi sonuçları incelendiğinde, modelin bir bütün olarak anlamlı olduğu ifade edilebilir ($R^2=0,443$; $F_{(3,322)}=85,336$; $p<0,01$). Bu çerçevede çalışan memnuniyeti ile ilgili varyanstaki değişimin %44,3'ünün bağımsız değişkenler tarafından açıklandığı söylenebilir. İş sağlığı ve güvenliğinin alt boyutları olan devletin sorumlulukları, hastane yönetiminin sorumlulukları ve çalışanların sorumlulukları bağımsız değişken olarak girildiğinde, bu bağımsız değişkenler arasında hastane yönetiminin sorumlulukları boyutunun ($\beta=0,586$; $p=0,00<0,01$) çalışan memnuniyetindeki değişimde en yüksek düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu bulguya göre H3 desteklenmiştir.

Ancak iş sağlığı ve güvenliğinin devletin sorumlulukları ($\beta=0,031$; $p=0,625>0,05$) ve çalışanların sorumlulukları ($\beta=0,071$; $p=0,168>0,05$) boyutlarının çalışan memnuniyeti üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahip olmadığı ortaya konmuştur. Bu bulgulara göre H2 ve H4 desteklenmemiştir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada, İstanbul ilinde faaliyet gösteren bir kamu hastanesi örnekleminde, iş sağlığı ve güvenliğinin çalışan memnuniyeti üzerindeki etkisi anket tekniği ile oluşturulan veri setinden hareketle analiz edilmiştir.

Regresyon analizi sonuçlarına göre; iş sağlığı ve güvenliğinin çalışan memnuniyeti üzerinde pozitif yönlü ve anlamlı bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Çoklu regresyon analizi sonuçlarına göre, iş sağlığı ve güvenliğinin alt boyutlarından hastane yönetiminin sorumluluklarının çalışan memnuniyeti üzerinde pozitif yönlü ve anlamlı bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda hastane yönetiminin sorumluluklarını yerine getirdiği algısı arttıkça, çalışanların memnuniyet düzeylerinin artacağı ifade edilebilir. Ancak, devletin sorumluluklarının ve çalışanların sorumlulukları boyutunun çalışan memnuniyeti üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığı tespit edilmiştir.

Araştırma sonuçları çerçevesinde hastane çalışanlarının memnuniyet düzeylerini artırmak için bazı öneriler ortaya konabilir. Bunları şöyle sıralayabiliriz:

- Hastane yönetimleri İSG alanında risk değerlendirmesi ve eğitim çalışmalarına önem vermelidir.
- Hastanelerde olası iş kazaları ile ilgili ilk yardım önlemleri alınmalı, önleyici tedbirler çerçevesinde gerekli araç gereçler temin edilip teknik gelişmelerden faydalanılmalıdır.
- Hastane yönetimi İSG konusunda çalışanlarla iş birliği içinde olmalıdır.
- Devlet İSG alanındaki çalışmalarında sağlık sektörünün kendine has çalışma şartlarını göz önünde bulundurmalı, hastane yönetimleri ile iş birliği içinde olmalıdır.
- Sağlık sektöründe İSG çalışmaları çalışanlara yönelik yaptırım ve cezai uygulamalar şeklinden çok çalışanları iş programları doğrultusunda özendirme, teşvik ve ödüllendirme yoluyla gerçekleştirilmeli, memnuniyeti artırmayı hedeflerken iş stresini arttıracak bir faktör haline gelmesinden kaçınılmalıdır.

Diğer araştırmalarda olduğu gibi bu araştırmanın da bazı sınırlılıkları mevcuttur. Temel kısıtlayıcısı araştırmanın sadece İstanbul'da faaliyet gösteren bir kamu hastanesi ile sınırlı tutulmuş olmasıdır. Dolayısıyla araştırma sonuçları sadece söz konusu hastane ölçeğinde geçerlidir. Bu çalışmanın sonuçları ilerde yapılacak olan ölçeklere yol gösterici olabilir. Genelleme yapılabilmesi için araştırma konusu ile ilgili farklı sektörlerde yapılacak araştırmaları gereklidir. İkinci kısıt, bu çalışmada araştırmaya katılanların anketi cevaplamaya yeterince zaman ayıramamalarıdır.

Bu araştırmada iş sağlığı ve güvenliğinin çalışan memnuniyeti üzerindeki etkisi çalışanların algılamalarına dayalı olarak ölçülmüştür. Literatürde hem bu iki değişken arasındaki ilişki ve bu ilişkinin sağlık sektöründeki durumuna yönelik yeterli çalışma bulunmamaktadır. Gelecekteki çalışmaların konuyu farklı boyutları ile farklı sektörlerde irdeleyeceği, böylece İSG çalışmalarının pratikte daha verimli sonuçlar doğurmasına katkıda bulunacağı umulmaktadır.

KAYNAKÇA

- Akman, G., Özkan, C., Eriş, H. (2008). Strateji odaklılık ve firma stratejilerinin firma performansına etkisinin analizi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 7 (13), 93-115.
- Arcak, R., Kasımoğlu, E. (2006). Diyarbakır merkezdeki hastane ve sağlık ocaklarından çalışan hemşirelerin sağlık hizmetlerindeki rolü ve iş memnuniyetleri. *Dicle Tıp Dergisi*, 33 (1), 23-30.
- Aydın Aktekin, F., (2010). İş sağlığı ve güvenliğinin hemşirelerin tükenmişlik düzeyleri üzerine etkisi (Yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Ceyhan, R., Çelik, Y. (2004). Sağlık çalışanlarının vardiyalı çalışma uygulaması hakkındaki görüşleri. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 2, 163-199.
- Davras, Ö., Gülmez, M. (2013). Otel işletmelerinde çalışan memnuniyetine etki eden faktörler: Kemer-Lara-Belek-Side-Alanya bölgelerinde bir çalışma. *Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi*, 24 (2), 167-184.
- Devebakan, N. (2007). Özel sağlık işletmelerinde iş sağlığı ve güvenliği (Doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı, İzmir.
- Dinç, A., Ceylan, A. (2008). Kaçak elektrik kullanımı ile ilgili idare çalışanı tutumunun örgütsel adalet ve iş memnuniyeti ile ilişkisi, çalışma gruplarına göre farklılıklar. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 9 (2), 13-29.
- Gujarati, D.N. (1999). *Temel ekonometri*. (Ü. Şenesen, G. Günlük Şenesen, Çev.) İstanbul: Literatür Yayıncılık.
- Güzel, D. (2013). Erzurum ilinde faaliyet gösteren bayan ve erkek kuaförlerinin, ergonomik çalışma koşulları, mesleki rahatsızlıklar ve iş memnuniyeti yönünden incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17 (3), 345-358.
- Kalaycı, Ş. (2009). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Kaya, C., Zaim, H. (2015). İslami değerlerin çalışan memnuniyetine etkisi: Bir katılım bankası uygulaması. *İ. Ü. İşletme Fakültesi İşletme İktisadi Enstitüsü Yönetim Dergisi*, 78 (26), 58-86.

- Kaya, M.D., Güzel, D., Çubukçu, B. (2011). Ilıca şeker fabrikası çalışanlarının iş memnuniyeti, ergonomik çalışma koşulları ve iş stresi yönünden incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 25 (2), 51-60.
- Korkmaz, A, Avsallı, H. (2012). Çalışma hayatında yeni bir dönem: 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası. *Süleyman Demirel Üniversitesi SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26, 153-167.
- Korkmaz, O., Erdoğan, E. (2014). İş yaşam dengesinin örgütsel bağlılık ve çalışan memnuniyetine etkisi. *Ege Akademik Bakış*, 14 (4), 541-557.
- Meydanlıoğlu, A. (2013). Sağlık çalışanlarının sağlığı ve güvenliği. *Balikesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3 (2), 192-199.
- Ofluoğlu, G., Karaca, M. (2001). *İş kazaları ve meslek hastalıklarının psikolojik boyutları ve çalışma yaşamının kalitesi*. TMMOB Makina Mühendisleri Odası İş Sağlığı İş Güvenliği Kongresi, Adana, Türkiye.
- Oğan, H. (2014). *Sağlık çalışanları için işçi sağlığı ve güvenliği*. Ankara: Türk Tabipleri Birliği Yayınları.
- Okumuş F., Mete M., Bakiyev E., Kaçire İ. (2013). Umutsuzluk, tükenmişlik ve iş memnuniyeti kavramları arasındaki ilişkinin analizi: Eğitim sektöründe bir uygulama. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 47 (12), 191-202.
- Özgener, Ş., Iraz, R. (2006). Customer relationship management in small-medium enterprises: The case of Turkish tourism industry. *Tourism Management*, 27 (6), 1356-1363.
- Paksoy, H.M. (2007). Üniversitelerde akademik personelin iş memnuniyeti: Harran Üniversitesi örneği. *Selçuk Üniversitesi Karamani İBF Dergisi*, 12 (9), 138-151.
- T. C. Sağlık Bakanlığı. *Çalışan memnuniyet anketi*. Erişim adresi (9 Nisan 2016): <http://kalite.saglik.gov.tr/TR,30112/guncel-rehberler.html>
- Sarıçam, H. (2012). *İş sağlığı ve güvenliği kapsamında hemşirelerin karşılaştığı risk ve tehlikelerin iş stresi düzeyleri üzerine etkisi* (Yüksek lisans tezi). T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlıkla Kalite Geliştirme ve Akreditasyon Anabilim Dalı, İzmir.
- Ural, A. ve Kılıç, İ. (2005). *Bilimsel araştırma süreci ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Yılmaz, F. (2009). *Avrupa Birliği ve Türkiye 'de iş sağlığı ve güvenliği: Türkiye 'de iş sağlığı ve güvenliği kurullarının etkinlik düzeyinin ölçülmesi* (Doktora tezi). T. C. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çalışma Ekonomisi Ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı, İstanbul.

Yücel, S.A., Gündoğdu, C., Karadağ, T.F. (2012). Beden eğitimi ve Spor Yüksek Okulu 'nda çalışan memnuniyetliğinin incelenmesi: Elazığ ili örneği. *Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi*, 4 (2), 31-51.